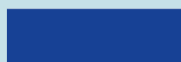

ÚTMUTATÓ

*az európai strukturális és
beruházási alapok és az EU
ezzel összefüggő eszközeinek
kedvezményezettjei számára*

A Europe Direct szolgáltatás az Európai Unióval kapcsolatos kérdéseire segít Önnek választ találni.

Ingyenesen hívható telefonszám (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) A legtöbb hívás és a megadott információk ingyenesek (noha egyes mobiltelefon-szolgáltatókon keresztül, telefonfülkékből és hotelekből a számot csak díjfizetés ellenében lehet hívni).

Bővebb tájékoztatást az Európai Unióról az interneten talál (http://europa.eu/index_hu.htm).

Luxemburg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2014

A képek forrása: 12. oldal: ©Fifteen Cornwall Apprenticeship Programme; a 23., 27., 29., 32., 35., 37., 41., 44., 47., 50., 51. oldal: ©Shutterstock

© Európai Unió, 2014

A forrás feltüntetése esetén a sokszorosítás megengedett.

Printed in Belgium

ÚTMUTATÓ

*az európai strukturális és
beruházási alapok és az EU
ezzel összefüggő eszközeinek
kedvezményezettjei számára*

Bevezető

Az Európai Unió 2014–2020-as időszakra szóló többéves pénzügyi kerete lehetővé teszi a kiadási programok új generációjának 2014. január 1-jétől kezdődő végrehajtását.

[Az 1303/2013/EU rendelet](#) előírja az Európai Regionális Fejlesztési Alap (**ERFA**), az Európai Szociális Alap (**ESZA**), a Kohéziós Alap, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (**EMVA**) és az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (**ETHA**) esetében alkalmazandó közös rendelkezéseket. Az alapok közös keretét **az európai strukturális és beruházási alapok**, röviden **ESB-alapok** alkotják. A rendelet az ESB-alapok hatékonyságához, valamint az alapok közötti és más uniós eszközökkel való koordinációhoz szükséges rendelkezéseket is előírja.

A rendelet 13. cikke felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki iránymutatást arra vonatkozóan, hogyan lehet hatékonyan hozzáférni az ESB-alapokhoz és felhasználni azokat, valamint hogyan lehet hasznosítani a releváns uniós szakpolitikák egyéb eszközeivel fennálló kiegészítő jelleget.

A „kedvezményezett” kifejezés – a kis- és középvállalkozásoktól (kkv-k)¹ a nagyvállalatokig, illetve a közigazgatási szervektől a nemkormányzati és a civil társadalmi szervezetekig – a nyilvánosságra és a köztestületekre egyaránt kiterjed. Egyetemek, hallgatók, kutatók, gazdálkodók és halászok szintén lehetnek alapok és eszközök kedvezményezettjei.

A lehetséges alapok és a pályázati eljárások a kedvezményezettekhez hasonlóan igen sokfélék. Már létezik kidolgozott útmutató a pályázatok benyújtására vonatkozóan, emellett a Bizottság főigazgatóságainak tevékenységei, illetve a finanszírozási eszközökkel kapcsolatos tudnivalók is elérhetők az interneten keresztül.

A kedvezményezetteknek szóló útmutatónak nem célja, hogy teljes körűen felsorolja az elérhető uniós alapokat. Az útmutató az 1303/2013/EU rendelet I. mellékletében említett közös stratégiai keretre épül, amely meghatározza az ESB-alapok és az EU egyéb eszközei közötti koordináció jellegét.

A közös rendelkezésekről szóló rendeletben meghatározott **tematikus célkitűzésekre** vonatkozóan az útmutató az uniós szinten elérhető kiegészítő eszközök és a részletes információforrások mellett az alapok révén elérhető különféle finanszírozási csatornák kombinációjának bevált módszereiről, valamint az egyes eszközök irányításában részt vevő hatóságokról és szervekről is áttekintést nyújt.

A dokumentumban feltüntetett hivatkozások közvetlenül a leghasznosabb weboldalakra és dokumentumokhoz irányítják a potenciális kedvezményezetteket, így segítve eligazodásukat a világhálón hozzáférhető anyagok útvesztőiben. Ezenkívül egy online ellenőrző lista is a potenciális kedvezményezettek rendelkezésére áll, amelynek segítségével megállapíthatják, melyek a számukra legmegfelelőbb finanszírozási források.

1 A „kis- és közepes vállalkozás (kkv)” a 2003/361/EK bizottsági ajánlása szerint olyan mikro-, kis- és közepes méretű vállalkozás, amely

- gazdasági tevékenységet végez, függetlenül annak jogi formájától;
- 250-nél kevesebb személyt foglalkoztat (éves munkaügyi egységben kifejezve: személyzeti létszám);
- éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió euró és/vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió euró.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	6
2. Európai strukturális és beruházási alapok (ESB-alapok)	8
2.1. Áttekintés és általános elvek	8
2.2. Az ESB-alapok célja	9
2.3. Hatékony és eredményes pénzgazdálkodás	11
2.4. Szinergiák kialakítása az ESB-alapok között.....	11
3. A további uniós alapok áttekintése	13
3.1. Horizont 2020	13
3.2. Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF – Connecting Europe Facility).....	15
3.3. A vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő program (COSME)	16
3.4. LIFE.....	17
3.5. Kreatív Európa	18
3.6. A foglalkoztatás és társadalmi innováció európai (EaSI) programja	18
3.7. Erasmus+	19
3.8. Az EU harmadik egészségügyi programja	20
4. Az ESB-alapok és egyéb uniós eszközök tematikus célkitűzések szerinti lebontásban.....	21
4.1. 1. tematikus célkitűzés: a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése	22
4.2. 2. tematikus célkitűzés: az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének, használatának és minőségének javítása.....	26
4.3. 3. tematikus célkitűzés: a kis- és középvállalkozások (kkv-k), (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése.....	28
4.4. 4. tematikus célkitűzés: az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdasági modellre való áttérés támogatása minden szektorban	31
4.5. 5. tematikus célkitűzés: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása	34
4.6. 6. tematikus célkitűzés: a környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	36
4.7. 7. tematikus célkitűzés: a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban	40
4.8. 8. tematikus célkitűzés: a fenntartható és minőségi foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása.....	43
4.9. 9. tematikus célkitűzés: a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és a diszkrimináció elleni küzdelem.....	46
4.10. 10. tematikus célkitűzés: az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	49
4.11. 11. tematikus célkitűzés: a közigazgatási szervek és az érintettek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatás	50
5. További hasznos információk	53
5.1. Online ellenőrző lista a kedvezményezettek számára	53
5.2. Az uniós finanszírozás láthatósága	53
5.3. Uniós finanszírozás és az Alapjogi Charta	53
6. Szószedet.....	54

1. BEVEZETÉS

A 2010-ben elindított Európa 2020 az Európai Unió (EU) tíz évre szóló növekedési és foglalkoztatási stratégiája.

Az EU öt [kiemelt célt](#) határozott meg, amelyet 2020 végéig teljesítenie kell. Az említett célok a következők:

- foglalkoztatás;
- kutatás-fejlesztés;
- éghajlatvédelem/energiagazdálkodás;
- oktatás;
- társadalmi befogadás és a szegénység csökkentése.

Az Európa 2020 stratégia céljainak megvalósítását hét [kiemelt kezdeményezés](#) segíti. Ezek a kezdeményezések hozzájárulnak ahhoz, hogy felerősítsék egymást azok a törekvések, amelyeket az Unió és a tagállami hatóságok az Európa 2020 stratégia prioritásainak megvalósítása érdekében tesznek az innováció, a digitális gazdaság, a foglalkoztatás, az ifjúság, az iparpolitika, a szegénység elleni küzdelem, valamint az erőforrás-hatékonyság terén.

Az EU elkötelezett az iránt, hogy új és jobb munkahelyeket hozzon létre, és célja, hogy befogadóbb társadalmat teremtsen. Ezek jelentik az intelligens, fenntartható és inkluzív európai növekedést ösztönző [Európa 2020](#) stratégia ² legfontosabb céljait.

Az Európa 2020 stratégia támogatásával az ESB-alapok hozzájárulnak az Unió régiói és szigetei esetében tapasztalható eltérő fejlettségi szintek csökkentéséhez. Annak érdekében, hogy az ESB-alapok a lehető legnagyobb hatást érhék el, a rendelet (az 1303/2013/EU rendelet 9. cikke) tizenegy tematikus célkitűzést határozott meg.

Az EU más eszközei is hozzájárulnak e tematikus célkitűzések teljesítéséhez. A tagállamoknak célszerű ezért az összes, európai, nemzeti, regionális és helyi szinten elérhető finanszírozási eszközök által nyújtott lehetőségekkel élni.

2 Az Európa 2020 stratégia félévi értékelése folyamatos, és nyilvános konzultációval veszi kezdetét. Az értékelés eredményei 2015-ben lesznek elérhetők az Európa 2020 honlapján.

TEMATIKUS CÉLKITŰZÉSEK

1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
2. az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének, használatának és minőségének javítása;
3. a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
5. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
6. a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
7. a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
9. a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
10. az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
11. a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és a hatékony közigazgatás megteremtése

A pénzügyi eszközöknek számos formája létezik: többek között vissza nem térítendő támogatások, díjak, szerződések, visszatérítendő támogatás vagy pénzügyi eszközök³.

A finanszírozáshoz való hozzájutás folyamata a közelmúltban a korábbinál sokkal egyszerűbbé vált az uniós pénzügyi támogatás potenciális kedvezményezettjei számára. Többek között a következő módosításokat vezették be:

- egyetlen költség-visszatérítési rendszer, amely egyetlen projekten és finanszírozási rátán alapul;
- a közvetett költségek átalányalapú finanszírozása és egyéb egyszerűsített költségkezelési lehetőségek;
- 90 napos fizetési határidő a kohéziós politika kedvezményezettjeinek;
- 2016-ig elektronikus adatcsererendszer kialakítása a kedvezményezettek és az irányító hatóságok között valamennyi tagállamban.

Az EU költségvetésének több mint 75%-át maguk a tagállamok kezelik. A költségvetés fennmaradó részét az Európai Bizottság kezeli, amihez esetenként a végrehajtó ügynökségek is segítséget nyújtanak.

3 Az uniós költségvetésből finanszírozott szolgáltatási, munkavégzési és beszállítói szerződések (ajánlati felhívások) nem képezik ezen útmutató fő tárgyát. Az ilyen szerződésekről az Európai Bizottság [Közbeszerzési szerződések és finanszírozási lehetőségek](#) menüpontjában talál bővebb információkat.

2. EURÓPAI STRUKTURÁLIS ÉS BERUHÁZÁSI ALAPOK (ESB-ALAPOK)

2.1. Áttekintés és általános elvek

Az ESB-alapokat a szubszidiaritás elvével összhangban az Európai Bizottság és a tagállamok közösen kezelik. A szubszidiaritás elve azt jelenti, hogy csak abban az esetben lehet európai uniós szinten dönteni, ha az hatékonyabb a nemzeti, regionális vagy helyi szintű döntéshozatalnál. A finanszírozás igénybevételéhez különféle támogathatósági kritériumoknak kell megfelelni:

- **Időtartam:** a műveleteket és a kiadásokat meghatározott időtartamon belül kell teljesíteni.
- **A beavatkozás mértéke:** a társfinanszírozással támogatható tevékenységek típusaira korlátozások vonatkoznak.
- **Költségkategóriák:** bizonyos költségkategóriák nem részesülhetnek támogatásban.
- **A műveletek földrajzi helye:** csak bizonyos földrajzi helyek támogathatók.
- **A műveletek tartóssága:** előfordulhat, hogy a művelet befejezését követően a beruházásokat rövid ideig fenn kell tartani.
- **A kedvezményezettek típusai:** csak bizonyos vállalatok, szervek vagy gazdasági szereplők támogathatók.

A tagállamoknak stratégiai terveket kell kidolgozniuk, amelyekben kifejtik az öt ESB-alapot érintő beruházási prioritásaikat. A terveket tartalmazó dokumentumokat **partnerségi megállapodásnak** nevezük. A tagállamok által teljesítendő célkitűzéseket, valamint a rendelkezésre álló erőforrásokat a tagállami és/vagy regionális **operatív programokban** (az EMVA esetében **vidékfejlesztési programokban**) kell megjelölni. Az operatív programoknak meg kell felelniük a szóban forgó ország vagy régió társadalmi-gazdasági és környezeti kihívásainak. A tagállamoknak elsősorban azzal az alappal kapcsolatban kell a terveiket kifejteniük, amelyre a leginkább szükségük van, és amely esetükben eredménnyel jár. Mindez azt is jelenti, hogy nem szükséges a rendelet szerint elérhető

összes lehetséges finanszírozási témát és modellt érinteniük.

Az aktuális programok irányítása az egyes tagállamok által kijelölt **irányító/nemzeti hatóságok** feladata. A monitoringbizottságokkal közösen⁴ a következő feladatokat kell ellátniuk:

- megfelelő kiválasztási eljárásokat és támogathatósági kritériumokat kell kialakítaniuk és alkalmazniuk;
- tájékoztatniuk kell a potenciális kedvezményezetteket például a projekt minimális vagy maximális terjedelméről, a finanszírozási tervről és a projekt időtartamáról;
- gondoskodniuk kell arról, hogy a projektek összhangban legyenek az érintett alapok céljaival;
- végre kell hajtaniuk a programok pénzügyi irányítását és ellenőrzését.

A támogatásra való pályázatokat az adott programot irányító országos vagy regionális hatósághoz kell benyújtani. A pályázatok benyújtása előtt a potenciális kedvezményezetteknek ellenőrizniük kell a régiójukban vagy országukban megvalósítandó programokra vonatkozó beruházási prioritásokat, támogathatósági kritériumokat és jelentkezési eljárásokat. Az illetékes irányító/nemzeti hatóságok elérhetőségei az alábbi hivatkozásokon olvashatók.

[ERFA/Kohéziós Alap](#) – [ESZA](#) – [EMVA](#) – [ETHA](#)

4 A monitoringbizottságok általában kompetens regionális és helyi hatóságok tagjaiból állnak, köztük illetékes hatóságokból, gazdasági és szociális partnerekből, a civil társadalmat képviselő illetékes szervekből, például környezetvédelmi partnerekből, nem kormányzati szervezetekből, a társadalmi befogadás, a nemek közötti egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség elősegítéséért felelős szervekből (az egyes tagállamok intézményi és jogi keretével összhangban).

2.2. Az ESB-alapok célja

A tagállamok és az Európai Bizottság között zajló tárgyalásokon születik döntés arról, hogy mi támogatható az ESB-alapokból. A prioritásokat a tagállami vagy regionális többéves programok során határozzák meg. A gyakorlatban a tagállamok több különböző tevékenységet is kiemelhetnek az EU különböző régióiban. A támogathatóság a program egyes régiókban vagy országokban jellemző terjedelmétől függ.

A tagállamok közötti fejlettségi különbségek csökkentése érdekében a kohéziós politika célja a legszegényebb régiók és tagállamok finanszírozása ⁵.

AZ EURÓPAI REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI ALAP (ERFA)

Az ERFA célja a gazdasági és társadalmi kohézió erősítése az Európai Unióban, aminek érdekében segíti kiküszöbölni a régiók közötti egyenlőtlenségeket.

Az ERFA mind a 11 tematikus célkitűzést támogatja, forrásainak jelentős részéből azonban a következő területeket finanszírozza ⁶:

- K+F – 39,9 milliárd EUR;
- kkv-k – 32,8 milliárd EUR;
- karbonszegény gazdaság – 30,1 milliárd EUR;
- közlekedési és energiainfrastruktúra – 25,6 milliárd EUR.

Az ERFA az európai területi együttműködési cél keretében a több tagállamra kiterjedő, régiók közötti együttműködést is finanszírozza. A finanszírozás – az [Európai Szomszédsgági Támogatási Eszköz](#) és az

5 További információk a [regionális támogatható-sági térképen](#) találhatóak.

6 A Bizottságnak benyújtott, 28 partnerségi megállapodáson alapuló ideiglenes összegek; a pontos összegek az operatív programok elfogadását követően válnak ismertté.

[előcsatlakozási támogatási eszköz](#) révén támogatott programokon keresztül – az Unió és a szomszédos harmadik országok közötti partnerségekre is kiterjedhet.

A KOHÉZIÓS ALAP

A Kohéziós Alap támogatásaira azok a tagállamok jogosultak, amelyekben az egy főre eső bruttó nemzeti jövedelem nem éri el az uniós átlag 90%-át ⁷. Az alap célja, hogy csökkentse a gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségeket, és ösztönözze a fenn tartható fejlődést.

A Kohéziós Alapból csak a 4., 5., 6. és 7. tematikus célkitűzés támogatható. A tervezett finanszírozási területek a ⁸ következők:

- Közlekedési és energiahálózati infrastruktúra – 33 milliárd EUR
- Környezetvédelem – 17,2 milliárd EUR
- Karbonszegény gazdaság – 7 milliárd EUR

AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP (ESZA)

Az ESZA az Európai Unió kiemelt eszköze, amely arra szolgál, hogy támogassa a munkahelyeket, segítsen az embereknek jobb állást találni, valamint hogy méltányosabb munkalehetőségeket biztosítson valamennyi uniós polgár számára.

7 A Kohéziós Alapból a következő tagállamok támogathatók: Bulgária, Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Görögország, Horvátország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Málta, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovákia és Szlovénia.

8 A Bizottságnak benyújtott, 28 partnerségi megállapodáson alapuló ideiglenes összegek; a pontos összegek az operatív programok elfogadását követően válnak ismertté.

Az ESZA kevesebb prioritásra összpontosít, hogy több eredményt lehessen elérni a tagállamok előtt álló legfontosabb kihívások terén:

- foglalkoztatás – 30 milliárd EUR;
- oktatás – 26 milliárd EUR;
- társadalmi befogadás – 21,3 milliárd EUR;
- intézményi kapacitás – 3,6 milliárd EUR.

Ez azt jelenti, hogy az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezésre szánt 3,2 milliárd eurónyi külön juttatással együttesen több mint 86 milliárd eurót⁹ fognak az európai polgárokat érintő szolgáltatásokra fordítani a következő hét évben.

AZ EURÓPAI MEZŐGAZDASÁGI VIDÉKFEJLESZTÉSI ALAP (EMVA)

Az EU vidékfejlesztési politikája hozzájárul ahhoz, hogy Uniós vidéki területei meg tudjanak felelni a napjainkban felmerülő gazdasági, környezetvédelmi és társadalmi kihívások széles körének, egyúttal élni tudjanak az ezeken a területeken adódó lehetőségekkel.

Az ERFA a közös agrárpolitika (KAP) finanszírozási mechanizmusa, amely 95,57 milliárd eurónyi költségvetésből gazdálkodik. Az Európa 2020 stratégiával és a KAP egészével összhangban a vidékfejlesztési politika a következő három, több területet is érintő célkitűzésekkel foglalkozik:

- a mezőgazdaság versenyképesebbé tétele;
- a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, valamint éghajlatpolitikai intézkedések szavatolása;
- a vidéki területek kiegyensúlyozott területfejlesztése.

9 A 86 milliárd euró nagyobb összeg, mint a jogilag előírt garantált minimális hányad (azaz 80 milliárd euró). A Bizottságnak benyújtott, 28 partnerségi megállapodás alapján ez az összeg ideiglenes; a pontos összegek az operatív programok elfogadását követően válnak ismertté.

Annak érdekében, hogy a vidékfejlesztési politika hatékonyan legyen kezelhető a vidékfejlesztési programokon (RDP – Rural Development Programme) keresztül, az említett három célkitűzés megvalósítását az alábbi hat fő prioritás szolgálja:

- tudásátadás és az innováció a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben;
- a mezőgazdasági termelés összes típusának versenyképesebbé tétele, valamint a gazdálkodás életképességének a javítása;
- az élelmiszer-ellátási lánc megszervezésének és a mezőgazdasági kockázatkezelésnek a javítása;
- a mezőgazdaságtól és erdőktől függő ökoszisztémák helyreállítása, megőrzése és fejlesztése;
- erőforrások hatékony felhasználásának, a karbonszegény gazdaságra való áttérésnek és az éghajlatváltozáshoz alkalmazkodó gazdaságnak a támogatása a mezőgazdasági, élelmiszer-ipari és erdészeti ágazatokban;
- a társadalmi befogadást, a szegénység csökkentését és a gazdasági fejlődést ösztönző szemléletmód a vidéki területeken.

AZ EURÓPAI TENGERÜGYI ÉS HALÁSZATI ALAP (ETHA)

Az ETHA 5,7 milliárd euróval támogatja a fenntartható halászatot és akvakultúrát. Célja, hogy javítsa a tudományos adatok gyűjtését, és a halászat ellenőrzési és végrehajtási intézkedéseit. Ezenkívül a halászatból élő közösségeken belüli munkahelyteremtést és diverzifikálódást is támogatja, valamint ösztönzi az integrált tengerpolitika céljainak megvalósítását.

PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK

Az ESB-alapok bizonyos esetekben olyan **pénzügyi eszközök** támogatására is felhasználhatók, amelyek pénzügyileg életképes beruházások megvalósításához járulnak hozzá. A pénzügyi eszközök célja, hogy további erőforrás-beruházásra ösztönözzék a köz- és magánberuházókat, és így növeljék az uniós beruházások multiplikátorhatását.

Az irányító hatóságok a [Pénzügyi eszközök a 2014 és 2020 közötti időszakban az európai strukturális és beruházási alapok programjaihoz \(Financial instruments in ESIF programmes 2014-2020\)](#) című referenciá-
útmutatóból tájékozódhatnak a pénzügyi eszközökről.

► **További információ:** Az ESB-alapokról, valamint a finanszírozás igénybevételének módjáról az alábbi hivatkozásokra kattintva érhetők el további információk:

[ERFA és Kohéziós Alap](#) – [ESZA](#) – [EMVA](#) – [ETHA](#)

2.3. Hatékony és eredményes pénzgazdálkodás

A 2014–2020 közötti időszakban az ESB-alapok az EU költségvetésének több mint egyharmadát teszik ki.

Az **EU elkötelezett a csalás, a korrupció és a költségvetést kedvezőtlenül befolyásoló egyéb illegális cselekmények elleni küzdelem iránt.** A tagállami hatóságok által létrehozott irányítási és ellenőrzési rendszerek célja, hogy megelőzzék, észleljék és korrigálják a szabálytalanságo-

kat, így például a csalásokat is. A hatóságok feladata az ESB-alapok felhasználásával összefüggő csalási kockázatok ellenőrzése. A jó hírnév megsértésével összefüggő csalási és korrupciós kockázatokat is minden szinten nagyon komolyan veszik.

A csalás gyanúját minden esetben jelezni kell az illetékes nemzeti hatóságoknak, illetve a [csalásbejelentő rendszeren \(FNS\)](#) keresztül az Európai Csalás Elleni Hivatalnak.

2.4. Szinergiák kialakítása az ESB-alapok között

Az ESB-alapok halmozott hatása valóban fellendítheti a helyi gazdaságokat. Számos olyan projektről van tudomásunk, amelyek megvalósításához sikeresen és kreatív módon alkalmazták az ESB-alapok révén elérhető különféle beruházási formákat.

A JÖVŐ SZTÁRSZAKÁCSAINAK KINEVELÉSE

Az ismert sztárséf, Jamie Oliver „Fifteen Cornwall” elnevezésű cornwalli étterme sikeresen használta fel az ERFA-ból és az ESZA-ból származó támogatást a vállalkozás elindításához és egy új szakácsgeneráció kineveléséhez. Az étterem arra fordította az ESZA-ból származó támogatást, hogy hátrányos helyzetű 16–24 éves fiataloknak adjon lehetőséget egy nemzetközileg elismert gyakornoki programban való részvételre. A kritikusok által nagyra tartott étterem maga is az ERFA pénzügyi támogatása révén épült meg.

2006 májusa óta több mint 140 gyakornok vett részt a Fifteen Cornwall gyakornoki programjában. Az egykori diákok 70 %-a jelenleg is szakácsként dolgozik. A program ezenkívül évente 1 millió angol fontot fordít a helyi gazdaság fellendítésére azáltal, hogy az alapanyagok 70 %-át helyi termelőktől és szolgáltatóktól vásárolja meg. A programnak köszönhetően a már 86 végzett gyakornokon kívül további 80 munkahely jött létre.

TÖBB FORRÁSBÓL SZÁRMAZÓ INNOVATÍV FINANSZÍROZÁS A NÉMETORSZÁG VIDÉKI TERÜLETEIN ÉLŐ IDŐSEK ELLÁTÁSÁHOZ

A Mecklenburgi-tóhátság vidékén, a régió vezető akciócsoportját arra kérték fel, hogy biztosítsa a szükséges finanszírozást egy bentlakásos otthon kialakításához, amely ellátást nyújt a demenciában szenvedő helyiek számára. A program célja az volt, hogy lehetőséget teremtsen a demenciában szenvedőknek arra, hogy biztonságos és támogató környezetben élhessenek együtt házas- vagy élettársaikkal. Az idősek ellátásához egy régi textilgyárat alakítottak át a jelenlegi Malchow Island lakóparkká. A projekt beruházásai révén sikerült megőrizni az épület álagát, amely kulturális jelentőséggel bír a helyi vidéki közösség számára. A projekt horizontális fejlesztési szemléleten alapult, és három különböző uniós finanszírozási forrásból, név szerint az EMVA, az ESZA és az ERFA alapok támogatásából valósult meg.

A Malchow Island projektről és az EMVA, illetve más uniós alapok közös támogatása révén megvalósult programokról [itt](#) olvasható további információ.

Az utóbbi példa azt szemlélteti, hogy a [közösségvezérelt helyi fejlesztés](#) (CLLD – community-led local development) révén milyen eredmények érhetők el. Egy olyan megközelítést mutat be, amely a hagyományosan felülről lefelé építkező fejlesztési politikát visszajára fordítja. Ez esetben a helyiek közösségvezérelt helyi fejlesztéssel integrált fejlesztési stratégiát kidolgozó és megvalósító helyi partnerségeket (LAG – local partnership) hoznak létre.

A közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák gyakran erednek konkrét ügyekből vagy helyi közösséget érintő problémákból, így például a hagyományos ágazatok – a halászat és a földművelés – hanyatlásából, az ifjúság elégedetlenségéből, az éghajlatváltozásból vagy rossz lakhatási körülmé-

nyekből és szolgáltatásokból. A közösségvezérelt helyi fejlesztés lehetővé teszi, hogy a szóban forgó ügyeket helyi szinten kezeljék, közben pedig mobilizálja az adott ügyet érintő politikákat és szereplőket.

A stratégia a közösség kedvező társadalmi, környezeti és gazdasági jellemzőire épít, nem csupán támogatást ad ahhoz, hogy megbirkózzon a problémákkal. A partnerség hosszú távú finanszírozásban részesül, és tagjai döntenek arról, mire fordítják a támogatást.

Habár a közösségvezérelt helyi fejlesztési megközelítést eredetileg a vidéki területeken dolgozták ki az EMVA-tól kapott támogatás révén, később EHA-¹⁰/ETHA-finanszírozással a halászerületekre és tengerparti területekre is kiterjesztették, és most lehetőség van arra, hogy olyan területeken is alkalmazzák, amelyekkel általában az ESZA vagy az ERFA foglalkozik.

A tagállamoknak partnerségi megállapodásokban meg kell jelölniük, hogy mely alapokból származó támogatásokat fogják felhasználni közösségvezérelt helyi fejlesztési célokra, ezenkívül meg kell indokolniuk, miért az adott alapok támogatását használják fel, milyen célterületekre fogják fordítani, és hogyan fogják a támogatásokat együttesen alkalmazni.

Az ESB-alapok közös felhasználásának egy másik érdekes módja az **integrált területi beruházás (ITB)**. Ebben a megközelítésben a városfejlesztési stratégia olyan integrált megközelítést kíván, amelyben az ESZA, ERFA vagy a Kohéziós Alap beruházásai tartoznak, és amelyek az EMVA vagy az ETHA támogatásával is kiegészíthetők.

10 A 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó Európai Halászati Alap

3. A TOVÁBBI UNIÓS ALAPOK ÁTTEKINTÉSE

Ebben a részben csak azokkal az alapokkal foglalkozunk, amelyek alkalmasak arra, hogy jelentős lehetséges szinergiákat alkossanak az ESB-alapokkal. Többségük egynél több tematikus célkitűzéshez kapcsolódik. Az ESB-alapok körébe nem tartozó uniós alapok többségét központilag kezelik, és pályázati felhívások keretében osztják szét.

3.1. Horizont 2020

A [Horizont 2020](#) az EU kutatási és innovációs keretprogramja. Az ötleteket a megszületésükről a piaci hasznosításukig támogatja, és – földrajzi elhelyezkedésre tekintet nélkül – kiemelt céljai közé tartozik a kiváló projektek megvalósításának előmozdítása. A program a fő prioritásai alapján három pillérre osztható:

- Kiváló tudomány
- Ipari vezető szerep
- Társadalmi kihívások

A **Kiváló tudomány** pillér célja, hogy a tehetséges kutatók kinevelése, vonzása és megtartása, valamint a legkiválóbb kutatási infrastruktúrák kifejlesztése révén erősítse a tudományos kiválóságot Európában.

A 2014–2020-as időszakra előirányzott teljes finanszírozás	millió EUR
Európai Kutatási Tanács (EKT) Felderítő kutatás a legjobb egyéni kutatócsoportok révén	13 095
Jövőbeli és feltörekvő technológiák Új innovációs területek felfedezését ösztönző, együttműködésen alapuló kutatás	2 696
Marie Skłodowska-Curie-cselekvések (MSCA – Marie Skłodowska-Curie actions) Képzési és karrierfejlesztési lehetőségek	6 162
Kutatási infrastruktúrák (az elektronikus infrastruktúrát is ideértve) Világ színvonalú létesítmények használatának szavatolása	2 488

Az **Ipari vezető szerep** pillér kulcstechnológiai ágazatokat, köztük a mikroelektronikát és a korszerű gyártási folyamatokat támogatja a meglévő és feltörekvő ágaza-

tokban. Célja ezenkívül, hogy ösztönözze a további magánberuházásokat a kutatás és innováció területén, és támogatást nyújtson az innovatív európai kkv-k számára.

A 2014–2020-as időszakra előirányzott teljes finanszírozás	millió EUR
Vezető szerep az alap- és ipari technológiák területén (LEIT – Leadership in enabling & industrial technologies) (Ikt, a nanotechnológia területei, anyagok, biotechnológia, gyártási technológiák, úrkutatás)	13 557
Kockázatfinanszírozáshoz való hozzáférés Magánfinanszírozási eszközökhöz és a kockázati tőkéhez való hozzáférés	2 842
Innováció a kkv-k számára Az innováció minden formájának támogatása valamennyi típusú kkv esetében	616

A **Társadalmi kihívások** pillér célja, hogy támogassa a kutatást és innovációt azokon a területeken – például az éghajlatváltozás, a környezetvédelem és a közlekedés terén –, amelyek hatással vannak a polgá-

rok életére és a társadalom egészére. A pillér több tudományterület, köztük a társadalom- és humán tudományok együttműködéséből születő úttörő megoldások fejlesztését is támogatja.

A 2014–2020-as időszakra előirányzott teljes finanszírozás	millió EUR
Egészségügy, demográfiai változás és jólét	7 472
Élelmezésbiztonság, fenntartható mezőgazdaság és erdőgazdálkodás, tengerkutatás, tenger- és belvíz-hasznosítási célú kutatás, valamint a biogazdaság	3 851
Biztonságos, tiszta és hatékony energia	5 931
Intelligens, környezetbarát és integrált közlekedés	6 339
Éghajlatváltozás, környezetvédelem, erőforrás-hatékonyság és nyersanyagok	3 081
Inkluzív, innovatív és reflektív társadalmak	1 310
Biztonságos társadalmak	1 695

A fent említett három pilléren kívül további két konkrét célkitűzést határoztak meg a

Horizont 2020 céljaként.

A 2014–2020-as időszakra előirányzott teljes finanszírozás	millió EUR
Konkrét célkitűzés: A kiváló eredmények támogatása és a résztvevők körének bővítése	816
A 2014–2020-as időszakra előirányzott teljes finanszírozás	millió EUR
Konkrét célkitűzés: Tudomány a társadalommal és a társadalomért	462

HOGYAN MŰKÖDIK A HORIZONT 2020?

A Bizottság független értékelők/szakértők segítségével választja ki a projekteket a **pályázati felhívások** után¹¹. A projektötleteknek, amelyeket a megadott határidőig kell benyújtani, meg kell felelniük az egyértelműen meghatározott témaköröknek, és rendelkezniük kell a szükséges – általában több tagállamra kiterjedő – partnerségi struktúrával.

A határidő lejártát követően az összes benyújtott pályázatot alaposan felülvizsgálják, hogy megállapítsák a támogathatóságukat, és értékeljék a minőségüket. Támogatásban azok a legjobb projektjavaslatok részesülnek, amelyek nem lépik túl a rendelkezésre álló teljes költségvetést.

A Horizont 2020 bármilyen jogi személy vagy nemzetközi szervezet számára nyitva áll. A pályázóknak meg kell felelniük az [1290/2013/EU rendeletben](#) előírt feltételeknek, valamint az irányadó többéves vagy éves munkaprogramban meghatározott konkrét feltételeknek.

11 További információ: [szakértők alkalmazása és a projektértékelés módja](#).

A legalább három ország részvételére vonatkozó minimumfeltételt kell alkalmazni¹², de egyedi vállalkozások kutatói is pályázhatnak támogatásra.

► **Hasznos hivatkozások**

A **Participant Portal** elnevezésű internetes résztvevői portált az uniós kutatási és innovációs programok pályázói számára hozták létre. Számos különféle szolgáltatást nyújt a potenciális kedvezményezettek számára a finanszírozás biztosításához. A

12 Három jogi személynek konzorciumi megállapodás keretében kell együttműködni. A tagoknak három különböző tagállamban vagy társult országban kell székhellyel rendelkezniük. A három jogi személynek egymástól függetlennek kell lennie.

pályázóknak ajánlott [regisztrálniuk](#) a [portálra](#), ha teljes mértékben hozzá szeretnének férni az említett szolgáltatásokhoz. A Participant Portal résztvevői portálon elérhető [H2020 Online Manual](#) további információkat nyújt a kiválasztási folyamatról.

A [nemzeti kapcsolattartó pontok \(NCP – National Contact Point\)](#) hálózata irányutató, gyakorlati tudnivalókat és támogatást nyújt a Horizont 2020 összes aspektusáról. A nemzeti kapcsolattartó pontok a 28 tagállam kormányai által létrehozott és finanszírozott tagállami szervezetek. A pályázóknak a saját nyelvükön nyújtanak személyre szabott támogatást.

► **További információk az** Ön érdeklődési körébe tartozó [Horizont 2020-területekről erre a hivatkozásra kattintva](#) olvashatók.

3.2. Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF – Connecting Europe Facility)

Az **Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz** azoknak a projekteknek nyújt támogatást, amelyek pótolják a hiányzó láncszemeket Európa energiaügyi, közlekedési és digitális rendszerében. Környezetbarátabbá teszi ezenkívül Európa gazdaságát a tisztább közlekedési módok és a nagy sebességű, szélessávú kapcsolatok használatának elősegítése, illetve az Európa 2020 stratégiával összhangban a megújuló energiaforrások alkalmazásának megkönnyítése révén. Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz – az uniós finanszírozás lehető leghatékonyabb felhasználás érdekében – jobban ösztönzi a magánberuházásokat, és lehetővé teszi innovatív pénzügyi eszközök, például garanciák és projektkötvények bevonását.

Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz három ágazatnak nyújt támogatást:

- **Közlekedés (CEF Transport)**
- **Energiaipar (CEF Energy)**
- **Távközlés (CEF Telecom)**

Finanszírozás kétféle módon nyújtható:

- az EU költségvetéséből származó, nem visszatérítendő [támogatások](#) révén;
- [innovatív pénzügyi eszközök támogatása](#), így például a [Marguerite Alap](#), a [TEN-](#)

[közlekedési projektekre vonatkozó hitelgarancia](#) és a [projektkötvény-kezdemenyezés](#) révén.

Támogatást egy vagy több tagállam, illetve a kérdéses tagállammal/tagállamokkal kötött megállapodás értelmében más szervek is kaphatnak. Ha szükséges, harmadik országok és harmadik országban székhellyel rendelkező jogi személyek szintén részt vehetnek a közérdeket szolgáló projektek megvalósítását ösztönző intézkedésekben.

Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz kezelését az [Innovációs és Hálózati Projektek Végrehajtó Ügynökség \(INEA\)](#) segítségével a Bizottság látja el. A beruházásokat a prioritásokat és a pénzügyi támogatás teljes összegét előíró éves és többéves munkaprogramok révén valósítják meg.

Az [Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról szóló rendelet](#) előírja az uniós finanszírozás odaítélésére, a kiemelt projektekre, valamint a projekttípusonként maximálisan adható uniós társfinanszírozás mértékére vonatkozó szabályokat. A rendelet azoknak a projekteknek a listáját is tartalmazza, amelyek a legtöbb beruházási támogatásban fognak részesülni az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközből.

KÖZLEKEDÉS (CEF TRANSPORT)

Költségvetés: 26,25 milliárd euró a TEN-T-projektek társfinanszírozására, például a kapacitáshiányok megszüntetésére, a vasúti átjárhatóság növelésére, a határokat átszelő szakaszok javítására és az innovatív, alacsony szén-dioxid-kibocsátású és energiahatékony közlekedési technológiákra való átállásra.

► **A következő hivatkozáson olvashatók további információk:** [CEF Transport](#).

ENERGIAIPAR (CEF ENERGY)

Költségvetés: 5,85 milliárd euró a 2014 és 2020 közötti fő transzeurópai energiainfrastruktúra-projektekre.

► **A következő hivatkozáson olvashatók további információk:** [CEF Energy](#).

TÁVKÖZLÉS (CEF TELECOM)

Költségvetés: 1,14 milliárd euró, amelyből 170 millió eurót a széles sávú adatszolgáltatásra, 970 millió eurót pedig a digitális szolgáltatási infrastruktúrákra (DSI-k) fordítanak.

► **A következő hivatkozáson olvashatók további információk:** [CEF Telecom](#).

3.3. A vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő program (COSME)

A vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő uniós **COSME** program 2014-től 2020-ig tart, és 2,3 milliárd euróból gazdálkodik. Az alábbi négy területen nyújt támogatást a kkv-knak:

- Finanszírozáshoz jutás
- Piacra jutás
- Vállalkozóknak nyújtott támogatás
- Jobb feltételek a vállalatalapításhoz és -bővítéshez

FINANSZÍROZÁSHOZ JUTÁS

- **Hitelgarancia-eszköz (LGF):** A kockázatok megosztása révén a COSME-garanciák lehetővé teszik a pénzügyi közvetítők számára, hogy nagyobb összegű hitelt nyújtsanak a kkv-k számára.
- **A növekedést szolgáló tőkefinanszírozási eszköz (EFG):** A COSME költségvetéséből olyan alapokhoz is beruházási támogatásokat nyújtanak, amelyek kockázati tőkét és köztes finanszírozást biztosítanak a kkv-knak, különösen azoknak, amelyek határokon átnyúlóan tevékenykednek.

Az LGF és az EFG eszközt is az Európai Beruházási Alap (EBA) kezeli.

A **pénzügyi intézetek** az EBA weboldaláról letöltött pályázati dokumentumok alapján nyújthatják be pályázatukat.

- [LGF](#)-dokumentumok
- [EFG](#)-dokumentumok

► **A következő hivatkozáson olvashatók további információk:** az [EBA partnereként működő pénzügyi közvetítők](#).

► **A következő hivatkozáson olvashatók további információk:** [további uniós kezdeményezések alapján elérhető finanszírozás igénybevétele](#).

PIACRA JUTÁS

Minden vállalkozás rendelkezik hozzáféréssel az **Európai Vállalkozási Hálózat** szolgáltatásaihoz, és van lehetősége felvenni a kapcsolatot a helyi kapcsolattartó ponttal és/vagy üzleti partnerrel. Az 54 országban több mint 600 partnerszervezettel rendelkező hálózat több mint kétmillió kkv-t képes megszólítani.

► **Az Önhöz legközelebbi partnert a hálózat weboldalán** találja meg.

A hálózat többek között az alábbi szolgáltatásokat nyújtja:

- tájékoztatás az uniós jogszabályokról és programokról;
- segítségnyújtás külföldi üzleti partnerek felkutatáshoz;
- finanszírozáshoz jutással kapcsolatos tanácsadás;
- az innováció- és technológiaátadás támogatása;
- a kkv-k uniós jogszabályokról alkotott véleményének összegyűjtése.

VÁLLALKOZÓKNAK NYÚJTOTT TÁMOGATÁS

Különbféle kezdeményezések, köztük az alábbiak érhetők el a [vállalkozások számára](#):

- vállalkozási ismeretek oktatása;
- a vállalkozók növekedését és eredményes működését ösztönző üzleti környezet kialakítása;
- specifikus csoportok mentorálása és tájékoztatása.

Az Európai Bizottság jelenleg többek között az alábbi hálózatokat támogatja:

- [A női vállalkozókat támogató mentorok európai hálózata](#)
- [Erasmus fiatal vállalkozóknak](#)

JOBB FELTÉTELEK A VÁLLALATALAPÍTÁSHOZ ÉS - BŐVÍTÉSHEZ

Az Európai Bizottság – a helyes módszerek meghatározása és cseréje révén – a kkv-politika több területén is szorosan együttműködik a tagállamokkal. Az együttműködés hosszú évekig a [Kisvállalkozások Európai Chartáján](#) alapult. Később az [európai kisvállalkozói intézkedéscsomag](#) prioritásai keretében kibővült. Az intézkedéscsomag weboldalán található [adatbázisban számos bevált módszer](#) érhető el a vállalkozások számára.

► Hasznos hivatkozások

A [Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynökséget \(EASME\)](#) a Bizottság hozta létre azzal a céllal, hogy több uniós program mellett a COSME programot is irányítsa.

A COSME programhoz kapcsolódó közzétett ajánlati és pályázati felhívások a [Participants Portal](#) résztvevői portálon érhetők el.

3.4. LIFE

A [LIFE](#) az egyetlen uniós eszköz, amely a környezetvédelem és az éghajlatváltozás kérdéseivel foglalkozik. A 3,4 milliárd eurónyi költségvetésből gazdálkodó LIFE program általános célja, hogy hozzájáruljon az EU környezetvédelmi és éghajlat-változási szakpolitikájának és jogszabályainak a fejlesztéséhez. A LIFE programot a Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynökséggel (EASME) közösen az Európai Bizottság kezeli. A támogatási pályázatok az elektronikus [e-proposal](#) eszközön keresztül nyújthatók be. Az integrált projektek pályázati anyagait azonban nyomtatott formában kell benyújtani.

Az integrált projektek a nagy területeket érintő természet-, víz- és levegővédelmi,

valamint hulladékgazdálkodási tervek és stratégiák megvalósítását szolgálják. A LIFE program integrált projektjeihez bármilyen más forrásból is igényelhető kiegészítő finanszírozás.

A [LIFE program 2014–2017. évi többéves munkaprogramja](#) a következő négy évre szóló keretet írja elő. A támogatások mellett a LIFE projekt finanszírozása mostantól innovatív pénzügyi eszközök révén is megvalósítható, köztük például a Természetitőke-finanszírozási Eszközzel (NCFE), amely a „Természet és biológiai sokféleség” kiemelt terület alkalmazási körébe tartozik, és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos projektek finanszírozását támogatja.

3.5. Kreatív Európa

A [Kreatív Európa](#) program a mintegy 1,54 milliárd eurónyi teljes költségvetéséből a kulturális és kreatív ágazatoknak nyújt támogatást. A program révén mindkét ágazat kisvállalkozásai kiaknázhatják a digitális kornak és a globalizációnak köszönhető lehetőségeket, egyúttal hozzájárulhatnak az Európa 2020 fenntartható növekedéssel, foglalkoztatással és társadalmi kohézióval kapcsolatos céljaihoz. A program kiemelt kezdeményezése, hogy új nemzetközi távlatokat, piacokat és közönségeket tesz elérhetővé ezen ágazatok szereplői számára.

A program az alábbi kezdeményezésekből áll:

- az audiovizuális kreatív és kulturális ágazatoknak szánt MEDIA programból;

- a nem audiovizuális kreatív és kulturális ágazatoknak szánt Kultúra programból;
- és 121 millió eurónyi ágazati hitelgarancia-eszközt is magában foglaló kulturális-kreatív ágból, amely lehetőséget nyújt a területen tevékenykedő kkv-k számára, hogy finanszírozáshoz jussanak.

Magánszemélyek pályázatai nem fogadhatók el. A projekteken keresztül megvalósuló programokból azonban mintegy 250 ezer magánszemély fog profitálni. A programban elérhető lehetőségekről az [Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség](#) oldalán olvashatók további információk.

Az egyes tagállamokban létrehozott [„Kreatív Európa” tájékoztató irodák](#) a pályázóknak nyújtanak segítséget és iránymutatást.

3.6. A foglalkoztatás és társadalmi innováció európai (EaSI) programja

A **foglalkoztatás és társadalmi innováció európai (EaSI) programja** olyan pénzügyi eszköz, amely előmozdítja a minőségi és fenntartható foglalkoztatást, megfelelő szociális védelmet szavatol, felveszi a harcot a társadalmi kirekesztés és a szegénység ellen, és javítja a munkakörülményeket. A program teljes költségvetése 919 millió euró.

Az EaSI a következő három területet foglalja magában:

- a foglalkoztatás és a szociálpolitikai el-
képzelések modernizálása a [PROGRESS terület](#) révén;
- a munkavállalók mobilitása az [EURES terület](#) révén;
- mikrofinanszírozáshoz és szociális vállalkozáshoz való hozzáférés a [mikrofinanszírozás és szociális vállalkozás területe](#) révén.

A **PROGRESS terület** (amely a költségvetés 61%-ának felel meg) a következő három területen javítja a tagállami politikákat:

- [foglalkoztatás](#), különösen a fiatalok körében tapasztalható munkanélküliség felszámolása érdekében;

- [szociális védelem, társadalmi befogadás](#) valamint a [szegénység](#) csökkentése és megelőzése;
- [munkakörülmények](#).

A PROGRESS terület egyedi célkitűzései a következők:

- jó minőségű összehasonlító elemzési tudásbázis kialakítása és terjesztése;
- az eredményes és inkluzív információmegosztás, valamint a kölcsönös tanulás és párbeszéd ösztönzése;
- pénzügyi támogatás nyújtása a [szociális és munkaerő-piaci politikai innovációk tesztelése érdekében](#);
- pénzügyi támogatás nyújtása az uniós és nemzeti szervezeteknek.

A következő körök lehetnek a terület kedvezményezettjei:

- köz- és magánjogi testületek;
- foglalkoztatási szolgálatok;
- az uniós jog által létrehozott szakmai testületek;
- nem kormányzati szervezetek;
- felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek;

- értékelő és hatásvizsgáló szakemberek;
- nemzeti statisztikai hivatalok;
- a média.
- A költségvetés 18%-ából gazdálkodó EURES terület célja az [EURES](#) európai munkahelyi mobilitási hálózat megszilárdítása, amely tájékoztatást, iránymutatást és munkaerő-felvételi szolgáltatásokat kínál a munkáltatóknak és az álláskeresőknek. Az EURES a következő területeket érinti:
 - az álláslehetőségek átláthatósága;
 - álláspályázatok elérhetőségének tétele;
 - a munkavállalók felvételét támogató szolgáltatások kialakítása;
 - határokon átnyúló partnerségek.

A terület kedvezményezettjei nemzeti, regionális és helyi hatóságok, valamint foglalkoztatási szolgálatok lehetnek.

3.7. Erasmus+

Az **Erasmus+** a 2014–2020 közötti időszak uniós oktatási, képzési, ifjúságügyi és sportprogramja. A program több mint négy milliárd európai számára kínál lehetőséget arra, hogy külföldön tanuljanak, képzésen vegyenek részt, munkatapasztalatot szerezzenek vagy önkéntesként tevékenykedjenek. A sport terén például az alulról szerveződő projektek mellett határokon átnyúló problémákkal is foglalkozik, így a mérközések eredményének tiltott befolyásolásával, a doppinggal, az erőszakkal, valamint a rasszizmussal. A 2014–2020 közötti időszak teljes költségvetése 14,7 milliárd euró.

Az Erasmus+ program céljai az oktatás és a képzés terén a következők:

- a kulcskompetenciák és készségek szintjének javítása a munkaerőpiac tekintetében;
- az oktatási és képzési intézmények szintjén a minőségfejlesztés, az innováció, a kiválóság és a nemzetköziesedés bevezetése;
- az egész életen át tartó tanulás európai térségének népszerűsítése és az oktatási és képzési rendszerek korszerűsítése.

A költségvetés 21%-ából gazdálkodó **mikrofinanszírozás és szociális vállalkozás területe** a következő csoportokat támogatja:

- mikrofinanszírozás (mikrohitelek) a kiszolgáltató csoportok és mikro-vállalkozások számára;
- szociális vállalkozások.

Kedvezményezettek olyan köz- és magánjogi testületek lehetnek, amelyek egyének és mikro-vállalkozások számára nyújtanak mikrohitelt. A finanszírozás az érintett országok szociális vállalkozásai számára is nyitva áll.

► **Bővebb információk** az [EaSI](#) oldalán olvashatók.

Az említett konkrét célkitűzések teljesítéséhez három pályázati kategória érhető el.

- Az **1. pályázati kategória** azoknak az országokon átívelő mobilitási projekteknek nyújt támogatást, amelyek célja hogy növeljék a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő készségek szintjét, és bővítsék a szakemberek készségeit, hogy megfeleljenek a személyre szabott tanulási igényeknek.
- A **2. pályázati kategória** az oktatási, szakképzési és fiataloknak fenntartott intézmények, valamint a különböző társadalmi-gazdasági ágazatokban tevékenykedő vállalkozások, hatóságok és civil társadalmi szervezetek közötti, országokon átívelő partnerségekre összpontosít.
- A politikai reformok támogatására a **3. pályázati kategória** alapján, a tudásfejlesztés, az átláthatóság, az elismerési eszközök, a szakpolitikai kísérletek és a különféle érdekelt szervezeteknek nyújtott támogatás révén kerül sor.

► **Bővebb információk** az [Erasmus+](#) oldalán olvashatók.

3.8. Az EU harmadik egészségügyi programja

Az [EU egészségügyi programja](#) biztosítja az emberek egészségének védelmét az EU szakpolitikája részeként, és a tagállamokkal együttműködve javítja a közegészségügy helyzetét, csökkenti a megbetegedések számát, valamint megelőzi a testi és szellemi egészséget fenyegető kockázatok. A program hozzájárul az Európa 2020 intelligens és inkluzív gazdaság iránti törekvéseihez.

Az EU egészségügyi programjának célja:

- egészségfejlesztés, betegségmegelőzés, valamint az egészséges életmódnak kedvező környezet előmozdítása;
- a polgárok védelme a határokon áterjedő súlyos egészségügyi veszélyekkel szemben;
- hozzájárulás az innovatív, hatékony és fenntartható egészségügyi rendszerekhez;
- minél jobb és biztonságosabb legyen az egészségügyi ellátás biztosítása.

Az [EU egészségügyi programja](#) éves munkatervük révén valósul meg, amelyek meghatározzák a prioritást jelentő területeket és a program keretében nyújtott finanszírozás kritériumait. A program teljes költségvetése 449,4 millió euró. A program szervezetek széles köre, így például kutatóintézetek és egyetemek, hatóságok, nem kormányzati szervezetek és magánvállalatok előtt is nyitva áll.

Az EU 2014–2020 közötti időszakra szóló programjának alapjai, valamint az ugyanerre az időszakra szóló ESB-alapok egyaránt felhasználhatók a következő területeken tapasztalható egészségügyi egyenlőtlenségek csökkentésére:

- jobb és biztonságosabb egészségügyi ellátás biztosítása;
- innováció ösztönzése az egészségügyi kutatás és az egészségügy terén;
- innováció javítása a közegészségügyi beavatkozások és az egészségügyi szolgáltatások terén;
- minőséget és költséghatékonyt javító kutatási eszközök kifejlesztése, az egészségügyi technológiaértékelést (HTA – Health Technology Assessment) is beleértve;
- a tagállamok közötti együttműködés támogatása és ösztönzése;
- a határokon átnyúló egészségügyi ellátás és szakértelem rendelkezésre állásának javítása;
- az egészségügyi munkaerő támogatása és képzése;
- egészségfejlesztés, betegségmegelőzés, valamint az egészséges életmódnak megfelelő környezet megteremtése;
- aktív és egészséges időskor;
- a munkahelyi biztonság és egészségvédelem;
- az egészségügyi vészhelyzetekre, valamint a határokon áterjedő súlyos egészségügyi veszélyekre való jobb felkészültség és kapacitásnyújtás;
- egészségügyi információs és ismeretrendszerek;
- az elektronikus egészségügyi rendszerek és kapacitások.

4. AZ ESB-ALAPOK ÉS EGYÉB UNIÓS ESZKÖZÖK TEMATIKUS CÉLKITŰZÉSEK SZERINTI LEBONTÁSBAN

A projektfinanszírozásra a következő általános elveket kell alkalmazni:

- **Társfinanszírozási elv:** Az Unió csak részben nyújt társfinanszírozást a projektekhez. A pályázónak és a partnereknek egyaránt rendelkezniük kell saját vagy harmadik fél által biztosított pénzügyi forrásokkal ahhoz, hogy hozzájáruljanak a projekt költségeihez.
- **Non-profit elv:** a támogatásnak nem lehet profitszerzés a célja. Ha egy projekt bevételt termel, pénzügyi hiányelemzést végeznek, amelynek során felméri a potenciális támogatási összeg iránti igényt.
- **A visszaható hatály tilalmának elve:** társfinanszírozás csak annak a projektnek a kezdete után felmerülő költségekhez igényelhető, amely fel van tüntetve a támogatási megállapodásban.
- **A támogatások kumulálásának tilalmára vonatkozó elv:** kedvezményezettként csak egy támogatás adható.

Az összes projektnek meg kell felelnie az alábbi kritériumoknak:

- uniós szintű hozzáadott értéket kell teremtenie;
- innovatívnak kell lennie, és eredeti megoldásokat és módszereket kell javasolnia;
- európai prioritásokkal és politikákkal kell foglalkoznia.

A **támogatások kumulálásának tilalmára vonatkozó elv** csak a bármilyen irányítás alá tartozó egyetlen intézkedésre és egyetlen kedvezményezettnek odaítélt uniós támogatásokra vonatkozik. Ezért van lehetőség **az ESB-alapok forrásainak és további uniós eszközöknek a kombinálására**. A támogatások kumulálásának tilalmára vonatkozó elv nem vonatkozik azonban a Horizont 2020 alapjaira, illetve azokra az ESB-alapokra, amelyek ugyanannak a projektnek és kedvezményezettnek nyújthatnak támogatást.

A Bizottság közvetlen irányítása alá tartozó uniós projektekhez/programokhoz nyújtott nemzeti/regionális vagy magán társfinanszírozás ESB-alapokból származó finanszírozással történő **helyettesítésre nincs lehetőség**. Ugyanez alkalmazandó fordított esetben is.

A kettős finanszírozás kizárásának elve: semmilyen körülmények között nincs arra lehetőség, hogy ugyanazokat a költségeket kétszer fizessék ki az adott költségvetésből.

Az ESB-alapok elsősorban tagállami és regionális szinteken használhatók, van azonban némi mozgástér arra, hogy több területre kiterjedő tevékenységekhez nyújtsanak finanszírozást. A Horizont 2020 programot és a további uniós programokat és eszközöket általában központilag irányítják, és gyakran ölelnek fel több tagállamra kiterjedő projekteket. Mindez azt jelenti, hogy ugyanakkor a kedvezményezettnek van lehetősége egymástól független vagy kiegészítő tevékenységekhez szükséges finanszírozási forrásokra pályázni. A pályázatokat a saját pozitívumaik alapján, az egyes finanszírozási forrásokra vonatkozó szabályokkal összhangban értékelik.

Az alábbi rész az öt európai strukturális és beruházási alap közötti, valamint ezen alapok és a többi uniós finanszírozási eszköz közötti lehetséges szinergiákat és kiegészítő jelleget ismerteti tematikus célkitűzésenkénti lebontásban.

4.1. 1. tematikus célkitűzés: a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése

Az Unió 2020-ig tartó kutatási és innovációs politikáit az Európa 2020 stratégia [Innovatív Unió](#) elnevezésű kezdeményezése fejti ki, amely öt európai innovációs partnerségre terjed ki az intelligens és társadalmi növekedéssel, valamint a környezetvédelemmel összefüggő területeken. A kezdeményezés a kutatástól az értékesítésig a teljes innovációs ciklust is felöleli.

A nemzeti és/vagy regionális [intelligens szakosodási stratégiákat](#) a nemzeti vagy regionális irányító hatóságok és egyéb érintettek, például felsőoktatási intézmények, valamint iparági és társadalmi partnerek bevonásával, ún. vállalkozói tényfeltárás keretében a tagállamoknak kell kidolgozniuk.

Az intelligens szakosodási stratégiák körébe tartoznak a következők:

- „Alulról felfelé irányuló” intézkedések a Horizont 2020 regionális kutatási és innovációs résztvevőinek felkészítése érdekében.
- „Felülről lefelé irányuló” intézkedések a Horizont 2020 és a korábbi programok kutatási és innovációs eredményeinek kiaknázása érdekében, különös hangsúlyt fektetve az innovációbarát környezetek létrehozására a vállalkozások és az iparág, köztük a kkv-k számára.

Fontos szerepe van a kutatási és innovatív infrastruktúrákat érintő közös finanszírozási lehetőségek azonosításának, a nemzetközi együttműködés ösztönzésének, a szakértői értékelések elvégzésének, a helyes gyakorlatokkal kapcsolatos informá-

ciócsere bevezetésének és a több régióra kiterjedő képzéseknek.

AZ 1. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS AZ ESB-ALAPOK

Az **ERFA** a kutatási és innovációs infrastruktúrák és kapacitások támogatása révén hozzájárul a kiváló kutatási és innovációs központok, valamint a kutatási és innovációs üzleti beruházások kialakításához és népszerűsítéséhez. Az alap mindemellett segíti a vállalkozások, a K+F-központok és a felsőoktatási ágazatok közötti kapcsolatok kiépítését, hogy a következő területeken fellendüljön a beruházások mértéke:

- termék- és szolgáltatásfejlesztés;
- technológiaátadás;
- szociális innováció;
- ökoinnováció;
- közszolgáltatási alkalmazások;
- keresletösztönzés;
- hálózatépítés;
- az intelligens specializáció révén klaszterek és nyílt innováció.

Szintén tervben vannak a kísérleti projekteket, a korai termékhitelítési intézkedéseket, a fejlett gyártási kapacitásokat és termelési módokat, valamint az általános célú technológiák terjesztését érintő beruházások.

A potenciális kutatási és innovációs projekteket az alapján bírálják el, hogy hogyan járulhatnak hozzá az adott tagállam vagy régió gazdasági fejlődéséhez, és milyen tudományos és technológiai előnyökkel járnak.

Az **ESZA** posztgraduális tanulmányokhoz, kutatók képzéséhez, valamint a felsőoktatási intézmények, kutatóintézetek és vállalkozások hálózatépítési és partnerségi törekvéseihez nyújt támogatást.

Az **EMVA** megerősíti a mezőgazdaság, az élelmiszer-előállítás, az erdőgazdálkodás, a kutatás és innováció, az ismeretátadás, valamint az új technológiák, a feldolgozóipar és a marketing területeit érintő beru-

házások közötti kapcsolódási pontokat. A mezőgazdasági termelékenységet és fenntarthatóságot ösztönző európai innovációs partnerség támogatási szerepe, amelynek célja az új és innovációs mezőgazdasági gyakorlatok létrehozása, szintén jelentős. Az EMVA a mezőgazdasági, agrár-élelmiszeripari és erdőgazdálkodási ágazatok termékeinek, gyakorlatainak és technikáinak technológiai fejlesztését is támogatja. Finanszírozást nyújt az új klasztereknek és hálózatoknak, a kutatóközpontok és innovatív vállalatok között zajló tevékenységekhez, valamint a technológiai és alkalmazott kutatásokhoz.

AZ 1. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS MÁS UNIÓS ESZKÖZÖK

Az ESB-alapjaiból származó finanszírozást a kutatószervezetek vagy vállalatok gyakran az első kutatási lépésekhez vagy egy új innovatív technológia vagy termék kifejlesztéséhez vehetik igénybe. A támogatásra általában rugalmas feltételek vonatkoznak, különösen a kevésbé fejlett régiókra vonatkozóan. Mindez lehetővé teszi a szóban forgó kutatószervezetek vagy vállalatok számára, hogy a Horizont 2020 versenyképesebb környezetének megfelelő szintig fejlődjenek.

A tevékenység folytatásához vagy egy innovatív ötlet piaci megvalósításához – a folyamat rendkívül versenyorientált jellegéből adódóan – nincs lehetőség további finanszírozásra pályázni a Horizont 2020 projekt során. Ilyen esetekben a megvalósításhoz az ESB-alapokból biztosítható a szükséges finanszírozás.

Ugyanaz a projekt a Horizont 2020 program és az ESB-alapok több támogatási forrásából is finanszírozható. A kettős finanszírozás elkerülése érdekében azonban ugyanaz a tétel nem támogatható a Horizont 2020-ból és az ESB-alapokból is.

Az ESB-alapokból és a Horizont 2020 programból származó támogatás kombinálásához való jog nem nyújt mentességet a szükséges tagállami/regionális/magán forrásból származó társfinanszírozás biztosítása alól.

EGY NÉMETORSZÁGI TUDOMÁNYOS PARK AZ ÖTLETEK FELLEGVÁRA (A REGIOSTARS-DÍJ DÖNTŐSE, 2009)

A Potsdam külterületén található, a 90-es évek közepén alapított golmi tudományos park Brandenburg legnagyobb és legfontosabb kutatási központjává nőtte ki magát. A park három Max Planck Intézetnek, két Fraunhofer Tudományi Intézetnek, egy GO:IN néven ismert üzleti inkubációs központnak és további innovatív vállalkozásoknak ad otthont.

A 2007-ben alapított GO:IN ideális feltételeket teremt az induló vállalkozásoknak, emellett többek között konferencia-termeket és -létesítményeket, marketingmegoldásokat és közvetítési szolgáltatásokat is kínál. Több mint 1300 tudós dolgozik a parkban, amely 74,3 millió eurónyi ERFA-hozzájárulásból valósult meg. Fennállása óta számos, helyben megvalósított közös kutatási projekt kapott finanszírozást különféle, uniós finanszírozásban részesülő kutatási keretprogramok részeként.

► **További információk a parkról:** [Wissenschaftspark Potsdam-Golm \(Potsdam-Golm Tudományos Park\)](#).

FENNTARTHATÓ EURÓPAI TENGERI MEGFIGYELÉSI ÉS ADATHÁLÓZAT

Az EU összes kutatási keretprogramjában foglalkoztak olyan eszközök kifejlesztésével, amelyek célja a fokozottabb irányítás és a tengeri adatok megosztása. Ezek jelentik a fenntartható európai tengeri megfigyelési és adathálózat (EMODnet) alapjait, amelyet az ETHA közvetlen irányítási komponense támogat. A hálózat célja olyan kiváló minőségű tengeri adatok és tudásbázis létrehozása, amelyeket számos érdekelt fél használhat, így elkerülhetők a további párhuzamos adatgyűjtési törekvések.

► **További információk a hálózatról:**
[EMODnet](#).

KLASZTEREK KIALAKÍTÁSA EURÓPA-SZERTE

Az európai klasztereket tömörítő Clusters Linked Over Europe (CLOE) projekt az INTERREG részeként jött létre. Hét régióknak nyújtott segítséget abban, hogy megosszák egymással a klaszterek sikeres kezeléséről és létrehozásáról összegyűjtött tapasztalataikat és információkat. A klaszter olyan, egymással párhuzamosan tevékenykedő vagy egymással versengő és kapcsolatban álló vállalatok rendszere, amelyek célja egy adott terület iparának a megerősítése.

A transznacionális jellegű kapcsolatok a projekt után is fennmaradtak a klaszterek között. Ez szolgált számos olyan tevékenység kiinduló pontjául, amelyek a hetedik kutatási keretprogram (FP7), valamint a CIP, a COSME elődje révén részesültek támogatásban.

► **További információk a projektről:**
[CLOE](#).

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS ÖSZTÖNZI A KUTATÁSOK TÁMOGATÁSÁT

A Porto északi régiójában működő, a strukturális alapok (azaz az ERFA és az ESZA) irányításával foglalkozó Regionális Koordinációs Bizottság pályázati felhívást tett közzé, amelynek révén a régióban működő egyetemek és a helyi ipar közötti együttműködést kívánja támogatni. A projekt egyik célja az volt, hogy segítsen a helyi szereplőknek támogatást igényelni a hetedik keretprogramból.

Portó-i Egyetem által benyújtott, I-CITY nevű nagy sikerű projekt a humán erőforrás fellendítésére és a képzési tevékenységek növelésére összpontosított. A kezdeményezés kiegészíti a „Future Cities” (A jövő városai) projektet, amelynek célja a berendezések, az infrastruktúra és a nemzetközi ismeretmegosztás javítása volt. A két projekt együttműködése révén az egyetem több kutatót tudott alkalmazni, ami csak a hetedik keretprogramból nem lett volna megvalósítható. Az egymással párhuzamosan futó projekteknek köszönhetően több olyan tesztelési környezet telepítésére és működtetésére volt lehetőség, amelyek a Future Cities kezdeményezés során gyűjtött kutatási adatok mérésére szolgáltak.

A Regionális Koordinációs Bizottság növelte a Future Cities Kompetencia-központjának láthatóságát, amelynek révén a központ további ipari partnereket vonzott, és az önkormányzat, valamint a helyi közösségek támogatásában részesült. A politikai támogatás ezen típusa, amellyel együtt járt a strukturális alapok támogatása, fontos szerepet játszott a projekt célkitűzéseinek teljesítésében.

Miután a Portó-i Egyetem megkapta a hetedik keretprogram támogatását, világossá vált, hogy kutatási potenciálja szilárd nemzetközi és gazdasági hatással bír.

Mindez arra ösztönözte a Regionális Koordinációs Bizottságot, hogy megalapításait belefoglalja az Európai Bizottságnak benyújtott, intelligens szakosodásról szóló stratégiai dokumentumba, amelyet a 2014–2020 közötti programozási időszakra vonatkozóan készített el.

► **A közös kezdeményezésekről** [ide kattintva olvashatók](#) további információk.

Az [Európai Innovációs és Technológiai Intézet](#) (EIT) célja Európa innovációs képességének növelése. Az EIT a Horizont 2020 segítségével 2,7 milliárd euróból gazdálkodik, és finanszírozást nyújt a **tudományos és innovációs társulások (TIT)** számára.

A TIT olyan élvonalbeli felsőoktatási intézményekből kutatószervezetekből, vállalatokból és más érdekeltekből álló, nagyfokú autonómiával rendelkező partnerség, amely jelentős szerepet játszik az innováció fenntartásában.

A TIT-ek számos tevékenységgel, például képzési és oktatási programokkal, innovációs projektekkel és vállalkozói inkubátorházakkal kapcsolatos feladatokat látnak el.

A TIT-ek értéknövelő tevékenységeit 100%-ban az EIT finanszírozza, a kiegészítő tevékenységekhez azonban az intézet nem nyújt támogatást. Ennélfogva a TIT-ek feladata, hogy alternatív finanszírozási forrásokat találjanak ezekhez a tevékenységekhez. Ilyen források lehetnek például az ESB-alapok és a kutatást, fejlesztést és innovációt támogató intézkedések a Horizont 2020 programon belül.

2010-ben az alábbi három TIT alakult meg:

- az éghajlatváltozás enyhítésével, illetve az ahhoz való alkalmazkodással foglalkozó Climate-KIC;
- az információs és kommunikációs technológiákat ösztönző EIT ICT Labs;

- valamint a fenntartható energiagazdálkodást elősegítő KIC InnoEnergy.

Két további TIT az alábbi területekkel foglalkozik:

- innováció az egészséges élet és aktív időskor szolgálatában;
- nyersanyagok: fenntartható feltárás, kitermelés, feldolgozás, újrafeldolgozás és helyettesítés.

2016-ban két további TIT fog megalakulni:

- Food4future;
- és a hozzáadott értéket előállító feldolgozóiparral foglalkozó TIT.

2018-ban pedig a következő területen fognak TIT-et alakítani:

- városi mobilitás.

► **Hasznos hivatkozások**

A **Participant Portal** elnevezésű internetes résztvevői portál az uniós kutatási és innovációs programok pályázóinak készült. A potenciális kedvezményezettek számos szolgáltatást vehetnek igénybe a programban való részvétel során a portálon keresztül, amely egyúttal leegyszerűsíti a Bizottsággal való kapcsolattartást. A potenciális kedvezményezetteknek ajánlott [regisztrálniuk](#) a portálra, ha teljes mértékben hozzá szeretnének férni az említett [szolgáltatásokhoz](#).

Az [Ideal-IST](#) egy partnerkereső hálózat.

Az [„Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes \(Szinergiák elősegítése az Európai strukturális és beruházási alapok, a Horizont 2020 és a kutatással, innovációval és versenyképességgel kapcsolatos egyéb uniós programok között\)](#) című, szakpolitikai döntéshozóknak és végrehajtó szervezeteknek szóló útmutató átfogó áttekintést nyújt az intelligens szakosodási stratégiák alakítását szolgáló programok közötti szinergiáról. A finanszírozási lehetőségek mellett a különböző finanszírozási forgatókönyveket is bemutatja.

4.2. 2. tematikus célkitűzés: az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének, használatának és minőségének javítása

A nagy sebességű szélessávú internet és a digitális szolgáltatási infrastruktúrák rendelkezésre állása a modern egységes piac alapja, ami lehetővé teszi a kommunikáció és a szolgáltatások terjedését, valamint a vállalkozások növekedését.

Az [európai digitális menetrend kiemelt kezdeményezés](#) az Európa 2020 stratégia „intelligens növekedés” pillérének része. Célja Európa gazdaságának fellendítése, és hogy Európa polgárai és vállalkozásai a lehető legtöbbet profitáljanak a digitális technológiák használatából. Célkitűzései között szerepelnek a következők:

- a digitális egységes piac létrehozása, például az online tartalmak fejlesztése, az elektronikus kereskedelmi megoldások biztosítása és elektronikus aláírások használata révén;
- az ikt-szolgáltatások átjárhatóságának biztosítása;
- gyors és szupergyors internet-hozzáférés: „újgenerációs hozzáférési hálózatok” létrehozása az EU nagy sebességű internet-hozzáférési céljainak teljesítése érdekében;
- az ikt-hoz kapcsolódó kutatás és innováció;
- ikt-alapú szolgáltatások, például e-kormányzat, e-egészségügy, e-beszerzés.

A 2. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS AZ ESB-ALAPOK

Az **ERFA** a következőkhöz nyújt támogatást:

- ikt-alapú termék- és szolgáltatásfejlesztés;

- szélessávú hálózatok telepítésének kibővítése és nagy sebességű hálózatok kiépítése;
- a digitális gazdasághoz szükséges, kialakulóban lévő technológiák és hálózatok elfogadásának támogatása;
- az e-kereskedelem, e-kormányzat, e-tanulás, e-befogadás, e-kultúra és e-egészségügy ikt-alkalmazásainak javítása.

Az **ESZA** a következőkhöz nyújt támogatást:

- az ikt-alapú munkahelyi képességek és kompetenciák fejlesztése és az ikt fejlesztése a közigazgatásban;
- a digitális jártasság, az e-tanulás, az e-befogadás, az e-készségek és a vállalkozói készségek javításával az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének, használatának és minőségének a javítása.

Az **EMVA** a vidéki területeken elérhető szélessávú hozzáférés és ikt javításával járul hozzá a célkitűzésekhez. Különösen az alábbi területeket támogatja:

- infrastrukturális beruházás;
- a vidéki területek informatikai szolgáltatásai és vállalkozásai;
- technológiai innováció a mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás terén;
- agrár-élelmiszeripari informatikai rendszerek;
- klaszterek és hálózatok;
- ikt-készségek szakképzésben való oktatása; az ikt-hoz kapcsolódó tanácsadói szolgáltatások biztosítása a vidéki kkv-knak és gazdálkodóknak;
- az e-kormányzat, e-befogadás, e-tanulás, e-kultúra, e-kereskedelem stb. ikt-alkalmazásai.

A 2. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS MÁS UNIÓS ESZKÖZÖK

A kiemelt uniós hálózatokat az **Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, a kiegészítő helyi és regionális infrastruktúrát**

pedig az ERFA és az EMVA révén finanszírozzák. A támogatások kumulálásának tilalmára vonatkozó elv értelmében ugyanazon projekthez nem kombinálhatók a támogatások.

Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) és az Európai Beruházási Bank (EBB) néhány szélessávú kezdeményezést **indulótőkével és technikai segítségnyújtással** támogat. Azoknak a projekteknek, amelyek közvetlenül az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközből szeretnének támogatásban részesülni, korszerű technológiai megoldásokat kell felmutatniuk, illetve innovatív üzleti modelleket vagy nagy számban sokszorosítható megoldásokat kell képviselniük. **Az eszközből származó pénzügyi eszközök kombinálhatók más uniós forrásokból származó támogatásokkal.**

A legmegfelelőbb finanszírozási eszköz kiválasztásával figyelembe veszik a tevékenység jövedelemtermelő potenciálját és a vele járó kockázati szintet.

A **Horizont 2020** számos területe foglalkozik az információs és kommunikációs technológiák (ikt) kérdésével. Mindezt szem előtt tartva útmutatót készítettek az érdekelteknek arról, hogy a potenciális projektekhez hogyan találhatók ikt-hoz kapcsolódó témák a Horizont 2020 programon belül. Az útmutató az [európai digitális menetrend](#) oldalán érhető el.

AZ ERFA, AZ ESZA ÉS AZ EU KUTATÁSI FINANSZÍROZÁSÁT KOMBINÁLJÁK EGY SKÓCIAI EGYETEMEN

Az előző programozási időszakokban a University of the Highlands & Islands (UHI) egyetem az ERFA támogatásával bővítette kutatási kapacitását és informatikai infrastruktúráját. Az ESZA támogatása ugyanakkor a nem a hagyományos tanulást választók egyetemi képzési anyagainak és tantervének kidolgozásában játszott kiemelt szerepet.

A MERIKA néven ismert tengeri energiakutató innovációs és tudásközpont az UHI nagyszabású kezdeményezése. Az egyetem természettudományi, egészségügyi és műszaki kara – kutatási és innovációs referenciaközpontként – egyaránt a tengeri energia kutatásával foglalkozik. A Horizont 2020 elődje, a hetedik kutatási keretprogram által finanszírozott MERIKA projekt 2014-től 2017-ig tart.

Az **EU egészségügyi programjának** harmadik célkitűzése, amely innovatív, hatékony és fenntartható egészségügyi rendszereket hivatott szavatolni, az egészségügyi rendszerek és kapacitások támogatásáról is gondoskodik.

► Hasznos hivatkozások

A **digitális menetrenddel** kapcsolatos témákhoz és projektekhez igényelhető uniós finanszírozásra vonatkozó információk az [európai digitális menetrend](#) oldalán érhetők el.

A **hálózatba kapcsolt közösségek** bizottsági kezdeményezés a saját szélessávú hálózataik kifejlesztésével foglalkozó régióknak és városoknak nyújt támogatást. Számos olyan, nagy sebességű hálózatok telepítésével foglalkozó innovatív kísérleti projektet karol fel, amelyek Unió-szerte alkalmazhatók lehetnek. A potenciális kedvezményezettek [ide kattintva](#) tudhatnak meg többet arról, hogyan küldhetik el ötleteiket. További információk az EC-CONNECTED-COMMUNITIES@ec.europa.eu e-mail címre küldött üzenetben kérhetők.

Az **európai szélessávú portál (European Broadband Portal)** az egyes tagállamokban elérhető szélessávú projektekről, stratégiákról és cselekvési tervekről nyújt tájékoztatást az érdekelteknek. A potenciális kedvezményezetteknek van lehetőségük a [szélessávú portálon \(Broadband Portal\)](#) regisztrálni.

4.3. 3. tematikus célkitűzés: a kis- és középvállalkozások (kkv-k), (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése

A kohéziós politika elengedhetetlen a kkv-k fejlődése szempontjából. Ahogy az Európa 2020 stratégia részeként megfogalmazták, az innováció és a hosszú távú stabilitás Unió-szerte történő növelése érdekében nagyon fontos, hogy a hitelek teljes mértékben elérhetőek legyenek a kkv-k számára.

A közös agrárpolitika (KAP) II. pillére szintén a kkv-k fejlesztésének támogatási eszköze, amely elsősorban a mezőgazdasági, erdőgazdálkodási és vidéki területek vállalkozásainak támogatására használható fel.

A 3. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS AZ ESB-ALAPOK

Az **ERFA** a következő módokon segíti elő a vállalkozások fejlődését:

- vállalkozói inkubátorházak finanszírozása;
- új üzleti modellek kidolgozása a kkv-k számára;
- támogatás nyújtása a termék- és szolgáltatásfejlesztési fejlett kapacitások létrehozásához és bővítéséhez;
- a kkv-k regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon való terjeszkedésének elősegítése;
- az innováció folyamatában való részvétel.

Az **ESZA** ösztönzi az önfoglalkoztatást és innovatív kkv-k létrehozását. A következő területeken is kiemelt szerepe van:

- segít a vállalkozóknak és a munkavállalóknak alkalmazkodni a változásokhoz;
- ösztönzi a szociális vállalkozások és gazdaság fejlesztését;

- a vállalatok és a munkavállalók alkalmazkodóképességének ösztönzésével javítja a kkv-k versenyképességét;
- szakképzéssel és képzéssel támogatja az érintett szerveket.

Az **EMVA** az összes mezőgazdasági ágazatot, erdőgazdálkodási vállalatot, valamint a vidéki mikro- és kisvállalkozásokat támogatja, amit a következők révén biztosít:

- a különböző vállalkozások és érdekeltek, valamint hálózatok és klaszterek közötti együttműködés ösztönzése;
- a mezőgazdasági termelékenységet és fenntarthatóságot ösztönző európai innovációs partnerség révén a mezőgazdasági innováció ösztönzése;
- a kkv-k éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásának ösztönzése különféle típusú célzott támogatások, például környezetvédelmi témákkal kapcsolatos tanácsadási szolgáltatások révén.

Az **ETHA** a halászati és akvakultúra-ágazatban tevékenykedő kkv-k versenyképességének növeléséhez nyújt támogatást. A finanszírozás révén a következő területek technológiai fejlődését és innovációját hivatott megerősíteni:

- energiahatékonyság és ismeretátadás;
- tanácsadói szolgáltatások, amelyek üzleti és marketingstratégiákkal, illetve a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatban nyújtanak tanácsadást;
- a halászok és tudósok közötti partnerségek;
- a halászhajók biztonsági és munkavédelmi körülményeinek diverzifikálása és javítása.

Azokon a területeken, amelyeken a vállalkozások, köztük a kkv-k [pénzügyi eszközök](#) révén finanszírozhatók, a támogatásnak a következő intézkedések révén új vállalkozások létrehozását kell ösztönözniük:

- az alapításhoz, induláshoz és bővítéshez szükséges tőke biztosítása;
- tőke biztosítása a vállalat megerősítéséhez, illetve új projektekhez;
- az új piacokra jutás elősegítése.

Ilyen jellegű támogatás például a materiális és immateriális eszközök biztosítása, illetve működőtőke nyújtása az Európai Unió állami támogatásokra vonatkozó szabályainak megfelelően. Támogatás ezenkívül a tulajdonjog-átruházással összefüggő költségek esetében is adható, feltéve hogy az átruházás független beruházók között zajlik.

A 3. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS MÁS UNIÓS ESZKÖZÖK

A kkv-knak célszerű a [COSME](#) és a [Kreatív Európa](#) támogatásait is igénybe venni.

Ezenkívül érdemes a teljes **Horizont 2020 programban** is részt venniük, különösen annak **Ipari vezető szerep** pillérében:

Vezető szerep az alap- és ipari technológiák területén (LEIT – Leadership in enabling & industrial technologies), különösen az ikt, a nanotechnológia területei, a fejlett anyagok, a biotechnológia, a gyártási technológiák és az űrkutatás terén.

A **kockázatfinanszírozáshoz való hozzáférés** ösztönzi a magánfinanszírozási eszközökhöz és a kockázati tőkéhez való hozzáférést. A Horizont 2020 program „kockázatfinanszírozáshoz való hozzáférés” pillére segít a vállalatoknak és más típusú szervezeteknek, hogy kutatási és innovációs tevékenységeik révén könnyebben jussanak hitelekhez, garanciákhoz, viszontgaranciákhoz, valamint hibrid, köztes és saját tőkével történő finanszírozáshoz.

Az **innováció a kkv-k számára** pillér az ESB-alapok előremutató komponense. Ide tartozik a **kkv-támogató eszköz**, azaz az **EUREKA/Eurostars kezdeményezést** támogató instrumentum, amely a kutatás-igényes kkv-k transznacionális együttműködésen alapuló projektjei mellett olyan különböző intézkedéseknek is támogatást nyújt, amelyek célja, hogy jobb innovációs támogatási szolgáltatásokat dolgozzanak ki és nyújtsanak a kkv-k számára.

A 2014 és 2020 közötti időszakra előirányzott mintegy 3 milliárd eurónyi finanszírozásból a **kkv-támogató eszköz** támogatást nyújt a kkv-k számára, hogy a nemzetközi piacon kereskedelmi forgalomba hozható úttörő innovatív ötleteket dolgozzanak ki. A támogatható tevékenységek és a pályázati felhívások a 2014–2015. évi [munkaprogramban](#) vannak kifejtve.

A Horizont 2020 pénzügyi eszközei szorosan együttműködnek a COSME pénzügyi eszközeivel. Azokról a bankokról és alapokról, amelyek [uniós támogatású kockázatfinanszírozást nyújtanak, ide kattintva olvashatók további információk.](#)

Az [Európai Beruházási Bank \(EBB\)](#) és az [Európai Beruházási Alap \(EBA\)](#) – a Bizottság megbízásából és azzal partnerségben – fontos szerepet játszik az egyes finanszírozási eszközök végrehajtásában.

A [Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynökséget \(EASME\)](#) a Bizottság hozta létre abból a célból, hogy több uniós programot irányítson, a COSME és az Európai Vállalkozási Hálózat (EEN) programjainak többségét és a Horizont 2020 programjainak egy részét is beleértve, elsősorban az „innováció a kkv-k számára” és a „vezető szerep az alap- és ipari technológiák területén” nevű pillérek részeként.

Kreatív Európa: A Bizottság Európa 2020 stratégiáról szóló közleménye hangsúlyozza, hogy az EU-nak még vonzóbb keretfeltételeket kell biztosítania az innováció és a kreativitás számára. A kulturális és kreatív ágazatok olyan innovatív ötletek forrásai, amelyek növekedést és munkahelyeket teremtő, illetve a társadalmi változások kezelését elősegítő termékeké és szolgáltatásokká alakíthatók. A közlemény megállapítja, hogy annak érdekében, hogy ezek az ágazatok gazdasági potenciáljukat teljes mértékben kibontakoztathassák, javítani kell a finanszírozáshoz való hozzáférésüket.

A 2016-ban bevezetendő „kulturális és kreatív ágazati garanciaeszköz” ezekhez az igényekhez teremti meg a szükséges feltételeket, és a sokszorozó hatásának köszönhetően akár 750 millió eurót eredményezhet¹³ az említett két területen **aktív kisvállalkozások** számára.

Nincs kivétel a támogatások kumulálásának tilalmára vonatkozó elv alól a Kreatív Európával és a COSME-val kapcsolatos szabályok tekintetében¹⁴. A pénzügyi eszközök támogatásokkal, kamattámogatással és garanciadíj-támogatással azonban kombinálhatók.

► További információk

A kedvezményezettek nyilvántartásba vételére alkalmas, 2014. február 28-án közzétett [Beneficiary Register eszközben](#) található kérdőív kitöltésével megállapítható, hogy az adott vállalkozás az EU 2003/361/EK ajánlásában található rendelkezéseknek megfelelő kkv-e, illetve pályázhat-e a Horizont 2020 bizonyos intézkedései révén elérhető finanszírozásra.

13 A garancia teljes összege, a pénzügyintézetek által finanszírozott részt is beleértve.

14 A COSME létrehozásáról szóló rendelet 10. cikkének (2) bekezdése azonban lehetővé teszi a következőket: „Az Európai Vállalkozási Hálózat arra is alkalmazható, hogy más uniós programok – így a Horizont 2020 program – nevében nyújtson szolgáltatásokat, ideértve olyan célzott tanácsadási szolgáltatásokat, amelyek a kkv-k uniós programokban való részvételét ösztönzik.” A hálózati partnerek által a kkv-knak közvetlenül nyújtott szolgáltatások egy része szintén teljesíthető az operatív programok célkitűzéseinek részeként, és ennél fogva elkülöníthető, illetve támogatható az ESB-alapokból és az azokra vonatkozó feltételekkel.

4.4. 4. tematikus célkitűzés: az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdasági modellre való áttérés támogatása minden szektorban

Az ERFA, a Kohéziós Alap és az EMVA feladatai közé tartozik a megújuló energiára és az energiahatékonyságra vonatkozó uniós jogszabályalkotás végrehajtásának előmozdítása. Az ESB-alapokra alkalmazandó közös rendelkezésekről szóló rendelet értelmében a tagállamoknak tájékoztatást kell adniuk arról, hogyan akarnak küzdeni az éghajlatváltozás ellen. Ez összhangban van azzal az uniós célkitűzéssel, amely szerint a költségvetés legalább 20%-át az éghajlatváltozás elleni küzdelemre kell fordítani.

A 4. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS AZ ESB-ALAPOK

Az **ERFA** és a **Kohéziós Alap** a következőket állítják a középpontba:

- energiahatékonyság és megújuló energia;
- nagy hatásfokú kapcsolt energiatermelés;
- intelligens elosztóhálózatok, valamint az alacsony szén-dioxid-kibocsátásra és a fenntartható energiára vonatkozó integrált cselekvési tervek a városi térségek vonatkozásában.

Az ERFA ezenkívül az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákra irányuló kutatást és innovációt is támogatja.

Az **EMVA** támogatja a vidéki településeken vagy azok közelében található épületek átalakítását, ami az energiahatékonyság növelésével és a költségek csökkentésével járhat, ugyanakkor munkahelyeket teremthet, és beruházókat vonzhat a térségbe. Beruházások várhatók emellett a mezőgazdasági termelés és a vidéki területeken rendelkezésre álló megújuló energia felhasználása terén is.

Az **ETHA** berendezésekbe történő beruházással és energiahatékonysági ellenőrzések, illetve egyéb rendszerek bevezetésével támogatja a halászhajók energiahatékonyságának javítását. Az alap az akvakultúra erőforrás-hatékonyságának növelését is támogathatja.

Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra történő áttérésre új készségek elsajátítására van szükség az építőipari ágazatban. Az ehhez szükséges képzést és oktatást az **ESZA** támogatja, ugyanakkor olyan mechanizmusokat is kínál, amelyek segítenek megfeleltetni egymásnak a „zöld készségek” kínálatát és keresletét.

KÉPZÉS A FENNTARTHATÓ JÖVŐÉRT

A Greenways to Work elnevezésű projekt megvalósítására több mint 800 ezer angol font összegű ESZA-támogatással került sor az Egyesült Királyságban 2009 augusztusa és 2012 júliusa között. A projekt keretében újrahasznosításra, megújuló technológiákra és energiahatékonyságra vonatkozó képzést szerveztek.

A projekt egyik célkitűzése – a fűtőanyaghiány megszüntetése révén – a szociális lakásokban lakók helyzetének javítása volt. A projekt során kínált képzések keretében a projekt saját személyzete és a szociális ellátásban dolgozó személyzet egyaránt elsajátíthatta azokat a készségeket, amelyek segítségével a lakosokat elláthatják a háztartások energiahatékonyságának javítására vonatkozó tanácsokkal.

A helyi építőipari, valamint víz- és gáz-szerelő vállalkozásoknak is tartottak képzéseket, amelyek során a szakemberek elsajátíthatták a napelemek, a háztartási hőszivattyúk és a napenergiát hasznosító melegvíz-rendszerek beszerelésének technikáit. A szakemberek a képzésnek köszönhetően képesek lesznek ügyfeleknek segítséget nyújtani abban, hogyan igényelhetnek vissza nem térítendő állami támogatást az energiatakarékos berendezések felszerelésére.

A projekt megvalósítására párhuzamosan került sor a házak hőszigetelését javító, ERFA által támogatott nyugat-cumbriai programmal. A finanszírozás ösztönözte a képzési szolgáltatókat, hogy dolgozzanak ki és vegyenek fel hasonló tanfolyamokat a kínálatukba.

A megújuló energiaforrások kiaknázására az **ERFA** és az **EMVA** támogatásokat kombinálni is lehet egymással. Példaként említhető a biomasszával vagy törmelékfával üzemeltett kazánok felszerelése és a biomassza-alapú mezőgazdaság támogatása.

ENERGIANÖVÉNYEK TERMESZTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA

Az energianövények a fosszilis tüzelőanyagok alternatíváját kínálják, és hozzájárulhatnak az éghajlatváltozás enyhítését ösztönző uniós célkitűzések megvalósításához. A franciaországi Sud du Pays de Saint-Brieuc-ban egy helyi akciócsoport az EMVA támogatásával arra ösztönözte a mezőgazdasági termelőket, hogy környezetbarát energianövények termesztésével diverzifikálják üzemeik termelését.

Egy mezőgazdasági termelő támogatást kapott, hogy tesztelje a miscanthus (elefántfű) bioüzemanyagként való termesztetőségét, és az eredmények nagyon ígéretesek. „Az elefántfű termesztése sokkal egyszerűbb, mint más növényeké. Egyetlen hektár elefántfű egy év alatt 36 tonna szén-dioxidot képes elnyelni. Forgács vagy pellet formájában használható fűtésre, és etanollá alakítható” – mondta a támogatott termelő.

A 4. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS MÁSHATÁS UNIOH ESZKÖZÖK

Az **éghajlat-politikai program LIFE alprogramja** az éghajlatváltozás mérséklésével és a hozzá való alkalmazkodással, valamint az éghajlat-politikai irányítással és tájékoztatással foglalkozó projekteket finanszírozza.

Az ESB-alapok és a LIFE számos területen együtt is alkalmazhatók:

- A LIFE támogatásainak és egyéb finanszírozási forrásoknak a kombinációjából finanszírozott **integrált projektek**, amelynek célja az uniós éghajlat-politikához, illetve jogszabályok által előírt regionális, multiregionális és nemzeti tervek megvalósítása.
- **Egymást követő projektek**, amelyek esetében a LIFE különböző energiahatékonysági kísérleti projekteket támogathat. Ezek a projektek az ESB-alapokból származó támogatásokkal kiegészíthetők és megismételhetők, vagy az ESB-alapok transznacionális hálózatainak segítségével másokkal megoszthatók.
- Az ESB-alapok támogathatják a LIFE-finanszírozásban részesülő **innovatív projektek** értékelésére és terjesztésére irányuló tevékenységeket.

A **Horizont 2020 „Biztonságos, tiszta és hatékony energia” társadalmi kihívása** hét kutatási terület segítségével kíván versenyképes energiarendszert létrehozni:

- az energiafogyasztás és a szénlábnyom csökkentése;
- alacsony költségekkel járó, alacsony szén-dioxid-kibocsátású villamosenergia-ellátás;
- alternatív tüzelőanyagok és mobil energiaforrások;
- közös és intelligens európai villamosenergia-hálózatok;
- új ismeretek és technológiák;
- hatékony döntéshozatal és társadalmi kötelezettségvállalás;
- az energetikai és ikt-innovációk piacra való bekerülése.

Horizont 2020 2020 „Intelligens, környezetbarát és integrált közlekedés” társadalmi kihívása az erőforrás-hatékony és környezetbarát közlekedés létrehozását és az európai közlekedési ágazat globális irányítását támogatja. Célja ezenkívül a mobilitás javítása, a túlszűfolttság csökkentése, a biztonság és üzembiztonság növelése.

Az **ESB-alapok és a Horizont 2020 közös projektjei** többek között a következő területekre irányulhatnak:

- az energiapolitika végrehajtására irányuló projektek energetikai innovációinak piacra jutása;
- a beruházások előkészítése;
- kapacitásbővítés;
- a közvélemény általi elfogadottság javítása;
- projektek kezdeményezőinek (pl. kutatóközpontok) finanszírozása.

A Horizont 2020 forgalomba hozatali tevékenységekre vonatkozó támogatása a „zöld készségek” elsajátítását biztosító képzésre és oktatásra adható ESZA-finanszírozással is kombinálható.

A ROMÁNIAI ZÖLD MUNKAHELYEK ÖSZTÖNZÉSE ESZA-TÁMOGATÁSSAL

Romániai vállalkozások ESZA-támogatással közösen hoztak létre egy olyan projektet, amely az energiaágazatból elbocsátott embereket segíti. A „From Restructuring to Employment” (Az át-képzéstől az ismételt foglalkoztatásig) elnevezésű projekt körülbelül száz munkanélkülinek nyújtott segítséget Délkelet-Romániában. Ezek az emberek képe-sítéseiknek és szakmai tapasztalataiknak köszönhetően alkalmasak voltak arra, hogy az egyre népszerűbb megújuló-energia-ágazatban dolgozzanak. A projekt keretében feltárták az ágazat munkaerő-keresletét, és segítettek abban az álláskeresőknek, hogy elsajátítsák azokat az ágazatban történő elhelyezkedés-hez szükséges készségeket, amelyekkel addig még nem rendelkeztek.

Az ESB-alapokból a Horizont 2020 projektek folytatásához vagy a projekt eredményeinek piaci forgalomba hozatalához szükséges eszközök is elnyerhetők, ahogy azt a következő projekt esetében is történt.

VIDÉKI ZÖLDTECHNOLÓGIAI BERUHÁZÁS EMVA-TÁMOGATÁSSAL

A vidékfejlesztés egyik sarokköve a vidéki térségek innovációjának támogatása. A LEADER projekt keretében támogatott franciaországi sertésfarm jól illusztrálja, hogyan lehet ezt a támogatást az állatok tartására szolgáló épületek energiahatékonyságának javítására felhasználni. A projekt keretében olyan innovatív trágyakezelő rendszert hoztak létre, amely az ammónia mennyiségének csökkentésével a levegőtisztítási szükségleteket is visszaszorítja. A környezeti lábnyom további csökkentésére az épületet hatékony hőszigeteléssel is ellátták. A projekt eredményeképpen a fűtésben 99,6%-os, a szellőztetésben pedig 75%-os energiamegtakarítást értek el.

Az **Energiaipar (CEF Energy)** és az ESB-alapok kiegészítik egymást, mivel az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz az energiainfrastrukturális beruházásokat, míg az ERFA, a Kohéziós Alap és az EMVA az intelligens villamosenergia-elosztó hálózatokat finanszírozza.

4.5. 5. tematikus célkitűzés: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása

AZ 5. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS AZ ESB-ALAPOK

Az **ERFA** és a **Kohéziós Alap** célja az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő stratégiák és cselekvési tervek, valamint a kockázatmegelőzés nemzeti, regionális és helyi szintű fejlesztése. A katasztrófakezelő rendszereszközök kifejlesztéséhez és a katasztrófakezelési beruházásokhoz is támogatást nyújt.

Az **EMVA** a következő területeket támogatja:

- fenntartható vízgazdálkodás;
- hatékonyabb talajkezelés;
- a genetikai sokszínűség megőrzése.

Az **ESZA** célirányos oktatás, képzés és a munkavállalók kockázatmegelőzéssel, -kezeléssel és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos képességfejlesztése révén egészítheti ki a terület tevékenységeihez nyújtott támogatást.

Az alapok számos terület, például az alábbiak tekintetében kombinálhatók:

- az éghajlatváltozás mérséklése;
- környezetvédelem és erőforrás-hatékonyság;
- az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást segítő innovációs és technológiai fejlődés;
- támogatás a vállalkozásoknak az alkalmazkodási intézkedések és technológia megvalósításában;
- a mezőgazdaság okozta vízszennyezés visszaszorítására irányuló intézkedések.

A 5. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS MÁS UNIÓS ESZKÖZÖK

Az **éghajlat-politikai program LIFE alprogramja** az éghajlatváltozás mérséklésével és a hozzá való alkalmazkodással, valamint az éghajlat-politikai irányítással és tájékoztatással foglalkozó projekteket finanszírozza.

A **Horizont 2020** három „társadalmi kihívása” lényeges az alábbi tematikus célkitűzések szempontjából:

- élelmezésbiztonság, fenntartható mezőgazdaság és erdőgazdálkodás, tengerkutatás, tenger- és belvíz-hasznosítási célú kutatás, valamint a biogazdaság;
- éghajlatváltozás, környezetvédelem, erőforrás-hatékonyság és nyersanyagok;
- biztonságos társadalmak – Európa, valamint polgárai szabadságának és biztonságának védelme.

A **polgári védelmi pénzügyi eszköz** célja a tagállamok polgári védelmi, környezetvédelmi és magántulajdon-védelmi (a kulturális örökséget is ideértve) törekvéseinek támogatása és kiegészítése természeti vagy ember okozta katasztrófák, terrorcselekmények, technológiai, radiológiai vagy környezeti balesetek esetén. A program költségvetése 368 millió euró. A munkaprogramok és az éves pályázati felhívással kapcsolatos részletek a Bizottság [Humanitárius Segélyek és Polgári Védelem](#) weboldalán olvashatók.

A polgári védelmi pénzügyi eszköz többek között azokat a katasztrófaremelőzési és -felkészültségi tanulmányokat és projekteket is támogatja, amelyek beavatkozási területei a legnagyobb valószínűséggel egészítik ki a kohéziós politika projektjeit, köztük a következőket:

- **megelőző projektek** amelyek célja a katasztrófarehelyzetek megelőzése és a hatásuk csökkentése révén magasabb

szintű védelem és stressztűrő képesség elérése;

- **felkészülést szolgáló projektek**, amelyek célja a polgári védelmi és a tengeri szennyezéssel foglalkozó szakemberek és önkéntesek felkészítése a katasztrófa-helyzetekre.

A potenciális projektek a következő célokat szolgálhatják:

- innovatív módszerek tanulmányozása, megtervezése, kifejlesztése, tesztelése és megvalósítása;
- a meglévő módszerek értékelése és javítása;
- általános iránymutatások kidolgozása;
- a transznacionális együttműködés révén a bevált módszerek meghatározása és terjesztése.

Az említett projektekkel kapcsolatos teendők támogatása az ESB-alapok révén valószínűsíthető meg.

ÖKOSZENZITÍV ÁRVÍZVÉDELMI MEGKÖZELÍTÉS ÚJ TECHNOLÓGIAI MEGOLDÁSOKKAL

Az új technológiák már napjainkban csökkentik a hagyományos németországi gátak ökológiai lábnyomát. Az EMVA által támogatott projekt részeként a Rajna völgyében használt technológia jól szemlélteti, hogy az Unió vidékfejlesztési alapjai hogyan használhatók fel az áradásokhoz kapcsolódó környezeti szolgáltatásokat érintő ökoszenzitív megközelítések megvalósítását illetően.

A projekt keretében – a vidékfejlesztési program részeként – külön támogatást nyújtottak az árvízvédelmi munkálatokhoz. A EMVA támogatása hozzájárult az árvízvédelmi építési program gyorsabb megvalósításához, így például a meglévő gátak rekonstrukciójához, újak létrehozásához és árvízvédelmi létesítmények/területek, például ármentesített belvizes mélyföldek (polderek) kialakításához.

A támogatást a gátak áthelyezéséhez is felhasználták, mivel az intézkedések nemcsak az árvíz elleni védelmet erősítik, hanem az ökoszisztéma javítását is szolgálják. A gátfelújítási intézkedések nem minden esetben eredményezik a gátak áthelyezésének lehetőségét, aminek az is célja például, hogy további természetes vizes élőhelyek alakuljanak ki.

Az **Európai Unió Szolidaritási Alapja (EUSZA)** 2002 óta nyújt támogatást jelentős természeti katasztrófák esetén, és fejezi ki szolidaritását Európa katasztrófasújtotta régióinak. Megalakulása óta az alap számos különféle katasztrófa-helyzetben nyújtott segítséget, egyebek között árvizek, földrendések, erdőtüzek, viharok és aszályok esetén. Az EUSZA a következő négy területen egészíti ki az alapvető vészhelyzeti műveletek finanszírozására fordított tagállami közkiadásokat:

- az infrastruktúra azonnali helyreállítása;
- átmeneti szállások és vészhelyzeti szolgáltatások;
- a megelőzési infrastruktúrák azonnali biztosítása és a kulturális örökségek védelmét szolgáló intézkedések;
- a katasztrófa sújtotta területek, például a természeti övezetek helyreállító munkálatai (takarítás).

Az alap csak a nem biztosítható károk enyhítésére nyújt támogatást, a veszteségek miatti kártalanításra azonban nem használható. A hosszú távú intézkedések – például az elhúzódó helyreállítási munkálatok, a gazdaság fejlesztése és a megelőzés – kívül esnek az EUSZA támogatási körén, azonban az ESB-alapokból finanszírozhatók.

► **További információk az EU Szolidaritási Alapjának honlapján olvashatók.**

4.6. 6. tematikus célkitűzés: a környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása

A 6. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS AZ ESB-ALAPOK

Az **ERFA** és a **Kohéziós Alap** a hatékony vízellátással, szennyvízkezeléssel, víz-újrahasznosítással, hulladékkezeléssel és a környezetbarát infrastruktúrákkal kapcsolatos beruházásokat támogatja. A közlekedéssel összefüggő légszennyezés csökkentését, a tömegközlekedési infrastruktúra javítását és az alternatív közlekedési módok ösztönzését szolgáló intézkedéseket is az említett két alap finanszírozza.

Az **ERFA** olyan beruházásokhoz nyújt finanszírozást, amelyek a kulturális örökségek és a tájak megőrzése és fejlesztése révén sokszínűbbé teszik a helyi gazdaságokat. Ezenkívül a fenntartható városi víz-elvezető hálózat, a talaj vízzáróságának megszüntetése, valamint a szennyezett területek és a kulturális infrastruktúra rehabilitációja révén a fenntartható és integrált városfejlesztést is támogatja.

Az **EMVA** támogatást nyújt például a Natura 2000 területek és a kiemelt természeti értékkel bíró gazdálkodó rendszerek biológiai sokféleségének rehabilitációjához, megőrzéséhez és növeléséhez. Ezenkívül a környezetvédelmi szempontból hatékony és eredményes gazdálkodási módszerek ösztönzésével óvja az európai tájak értékeit. Ilyen módszerek például a következők:

- organikus gazdálkodás;
- zónák kialakítása a mezőgazdasági és erdőszeti területeken a vadon élő állatoknak;

- kártérítés a gazdálkodóknak és erdőtulajdonosoknak a Natura 2000 területek és a kijelölt, vadon élő állatok által használt folyosók miatt felmerülő költségeikért;
- a mezőgazdasági vízfelhasználás hatékonyságának növelése;
- a víz- és talajminőség javítását szolgáló intézkedések bevezetése.

Az **ETHA** a környezeti szempontból fenntartható halászathoz nyújt támogatást. Mindez egyensúlyt teremt a halászati kapacitás és az elérhető halászati források között, és hozzájárul a nem kívánt fogások elkerüléséhez. Az alap az olyan ökoinnovatív beruházásokat is finanszírozza, amelyek csökkentik a halászat és az akvakultúra környezetre gyakorolt hatását. Pénzösszegek ezenkívül olyan akvakultúra-projektekhez is elérhetők, amelyek magas szintű környezetvédelmi tevékenységeket végeznek, és környezetvédelmi szolgáltatásokat nyújtanak. Az ETHA elősegíti, hogy az érdekeltek jobban megfeleljenek a közös halászati politika szabályainak, ösztönzi a továbbfejlesztett halászati ellenőrző rendszerek használatát, és hozzáférhetőbbé teszi a halállományok biológiai állapotát leíró tudományos adatokat. Ezenkívül a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv végrehajtását is támogatja, hogy 2020-ra az Unió valamennyi tengeri területe „jó környezeti állapotú” legyen.

Az **ESZA** a tudósok, hallgatók, tanárok és munkanélküliek oktatásának és képzésének javításával járulhat hozzá ehhez a tematikus célkitűzéshez. A támogatás keretében nyújtott képzések a környezettel kapcsolatos készségek és képesítések bővítését segítik elő. Az alap ezenkívül új munkahelyek létrejöttét is elősegítheti a környezetvédelmi és turisztikai ágazatokban. **Az EMVA** és az **ETHA** a mezőgazdasági és halászati ágazati készségfejlesztés tekintetében további finanszírozási forrásokkal rendelkezik.

A VITORIA VÁROSÁT KÖRÜLÖLELŐ ZÖLDÖVEZET MEGÓVÁSA

A spanyolországi Vitoriát körülvevő zöldövezetet jelentős ökológiai értékkel bíró parkok és területek alkotják. Az övezet pufferzónaként működő ún. „zöld tüdőként” funkcionál a városi terület és az azt körülvevő vidéki környezet között. A projekt megoldást kínál a jelentős ökológiai értékkel bíró, elhanyagolt területek helyreállításához és megőrzéséhez, egyúttal segít, hogy a terület megfeleljen a lakosság szabadtéri kikapcsolódási lehetőségei iránti igényeinek.

A kezdeményezés javítja a biológiai sokféleséggel kapcsolatos készségeket és új munkahelyeket hoz létre azért, hogy képzéseket kínál a zöld területek gondozása és az organikus kertészet terén, valamint tereprendezési programokat nyújt a tartósan munkanélkülieknek. A Kohéziós Alapból származó finanszírozás mellett a projekt – a zöldövezet hatékony gondozása érdekében – képzési és kutatási programokra fordítható ESZA-támogatást is igénybe vesz.

► **További információk** a város honlapján, a [vitoriai zöldövezettel foglalkozó menüpontban](#) olvashatók.

A 6. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS MÁS UNIÓS ESZKÖZÖK

Az ESB-alapok és a környezetvédelmi **LIFE alprogram** jól kiegészítik egymást, mivel környezetvédelmi és erőforrás-takarékossági prioritásai nagyon hasonlóak. A környezetvédelmi LIFE alprogram a környezetvédelem, erőforrás-hatékonyság, természetvédelem és biológiai sokféleség, valamint a környezetvédelmi irányítás és tájékoztatás terén végrehajtott projekteket támogatja.

Az ERFA, a Kohéziós Alap és a LIFE – ez utóbbi a „Környezet és erőforrás-hatékonyság” prioritása révén – az erőforrás-hatékonyság ösztönzése érdekében támogathatja a hulladék- és vízgazdálkodási ágazatok tevékenységeit. Ugyanígy, társfinanszírozást nyújthatnak a biológiai sokféleséget és a természeti örökség megővését előmozdító projekteknek.

A két finanszírozási forrás kombinálható, ha egymással párhuzamos projekteket indítanak el LIFE-finanszírozással támogatott helyszíneken. Az alábbiakban olyan LIFE-projekteket mutatunk be, amelyek kiegészítő alapok kombinációja segítségével valósultak meg.

LAPPFÖLD LANKÁIN

A Lappföld középső részét érintő projekt segített népszerűsíteni az ökoturizmust és a rekreációs tevékenységeket a régió öt legnagyobb védett területén. A projekt a LIFE+ és az ERFA forrásait kombinálta a szükséges turisztikai infrastruktúra, például túraútvonalak és madárlesek kialakításához. A régióban más projekteket is hasonló, kombinált finanszírozási séma alapján valósítottak meg.

► **A szlovéniai BirdLife projekt** szintén kiváló példa.

AZ IBÉRIAI HIÚZ EGYEDSZÁMÁNAK MEGŐRZÉSE ANDALÚZIÁBAN

Az andalúziai területi önkormányzat által megvalósított kezdeti LIFE+ projekt segítségével sikerült kidolgozni az ibériai hiúz egyedszám-csökkenésének megállítását szolgáló legmegfelelőbb helyreállítási tervet. Az előzményprojektet követő LIFE+ projekt több összehangolt, a hiúzok védelmét szolgáló intézkedést hajtott végre, köztük a következő intézkedéseket:

- a ragadozó természetes környezetben élő egyedszámának növelése és az élőhelyi jellegzetességek közötti kapcsolat javítása;
- a hiúzok újbóli betelepítése és nyomon követése gondosan kiválasztott helyszíneken;
- a fajra nézve különösen veszélyes és nagy kockázatot jelentő ún. veszélyt jelentő területek kapcsán felmerülő problémák megoldása;
- szemléletformáló kampányok elindítása, amelyek segítenek megértetni a helyiekkel és a látogatókkal a hiúzok védelmének fontosságát.

Az EMVA folyamatos élőhely-rendezési támogatást nyújtott a földhasználóknak, hogy a földjeiken folytatott munkálatokkal megfelelő életteret biztosítsanak a hiúzoknak.

Az ERFA ezenkívül a hatékony egyedszám-megóvási intézkedésekhez is társfinanszírozást nyújtott, így például hozzájárult a fogságban élő egyedek szaporítása szempontjából létfontosságú központok és látogatói létesítmények kialakításához.

Az integrált finanszírozási modell eredményeként az ERFA által támogatott szaporítóközpontokban nevelt hiúzok biztonságban vannak, és nő az egyedszámuk az új élőhelyeken. Mindez a LIFE támogatásából végzett kezdeti munkának és az EMVA ismételt támogatásának köszönhető.

► **További információk** az [ibériai hiúz védelmében folytatott LIFE projektről](#) a projekt honlapján olvashatók.

A TENGERI ANDALÚZIAI ÉLŐHELYEK MEGÓVÁSA

Az andalúziai térségben található tengeri neptunfűtakaró olyan egyedülálló ökoszisztéma, amely javítja a levegő minőségét, megóvja a part menti területeket az eróziótól, és bőséges halpopulációnak ad otthont. A természetes szépségű élőhely számos turistát vonz. Az ökoszisztéma azonban a szennyezés, a csónakkikötő, az ellenőrizetlen halászati tevékenységek és a helyi halászat, valamint az egzotikus invazív fajok egyedszámának növekedése miatt veszélybe került. Ennek a LIFE+ Nature projektnek a fő célkitűzése a neptunfűtakaró megóvásának javítása volt.

Az EHA kiegészítő finanszírozási támogatással járult hozzá ehhez a LIFE+ projekthez, amelyet a terület határait kijelölő mesterséges zátonyok és határolóbóják kialakítására fordítottak.

A szemléletformáló projektnek köszönhetően önkéntesek tucatjai segítenek megőrizni minden évben ennek a fontos és veszélyeztetett földközi-tengeri ökoszisztémának az állapotát.

► **További információk** a [neptunfűtakaró megóvásával foglalkozó oldalon](#) olvashatók.

A Horizont 2020 éghajlatváltozás, környezetvédelem, erőforrás-hatékonyság és nyersanyagok elnevezésű társadalmi kihívása erőforrás-hatékony és az éghajlatváltozáshoz alkalmazkodni képes gazdaságot és társadalmat hivatott létrehozni. Annak érdekében, hogy megfeleljen a világ egyre növekvő lakossága által támasztott igényeknek, a természeti erőforrások és ökoszisztémák megóvásához és fenntartható kezeléséhez, valamint a nyersanyagok fenntartható rendelkezésre állásának és felhasználhatóságának biztosításához is hozzájárul.

A munkaprogram megvalósítása során pótolni kell a tudásbázis hiányosságait. Az ismeretbővítés célja, hogy megértsük a környezeti változásokat, meghatározzuk ezeknek a kihívásoknak a leghatékonyabb módon történő kezeléséhez szükséges szakpolitikákat, módszereket és eszközöket, és támogassuk az innovációban élen járó érdekeltet és a vállalkozásokat, hogy környezetbarát piaci megoldásokat kínáljanak.

Közös projektekre például a hulladékgazdálkodási infrastruktúrák finanszírozása céljából az ESB-alapok támogatásával van lehetőség.

Az európai területi együttműködés célkitűzést elősegítő határon átnyúló programok során a **Kreatív Európa** programmal is felfedezhetők közös kapcsolódási pontok. Az ERFA¹⁵ és a Kohéziós Alap támogatást nyújt a természeti és kulturális örökségek megővését, védelmét és javítását ösztönző projekteknek. A támogatható intézkedések között van a kulturális épületek felújítása, valamint a turisztikai kezdeményezések és az oktatási projektek.

A Kreatív Európa különféle transznacionális és együttműködési projekteket is támogathat. A dél-balti határon átnyúló együttműködési program részeként az ERFA által támogatott alábbi két példa jól szemlélteti, hogy a támogatás valóban regionális hozzáadott értéket teremthet.

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGEK NÉPSZERŰSÍTÉSE A RÉGIÓK FELLENDÍTÉSÉRE

Az egymással szomszédos négy dél-balti régió – a dániai Bornholm, a németországi Rügen, a lengyelországi Świnoujście és a svédországi Délkelet – gazdag természeti kincseiről és pazar kulturális örökségéről ismert. A kelet-közép-európai demokratikus fejlődés, valamint a régiók egymáshoz való közelsége miatt logikusnak tűnt, hogy az említett négy régióknak együtt kell működniük közös céljaik elérésében. A dél-balti program finanszírozásával megvalósult „Four Corners Heritage” (Négy régió öröksége) projekt az említett régiókat egyetlen úti célként népszerűsítette. A népszerűsítő kampány során

kiemelték azt a számtalan archeológiai kincset és történelmi eseményt, amelyek miatt érdemes a régióba látogatni, illetve a régióban élni. A szakmai hálózatépítés és a szoros együttműködés révén olyan közös kulturális, turisztikai, kommunikációs és infrastrukturális projektek születtek és valósultak meg sikeresen, amelyek az egész régió javát szolgálják. A projekt révén a régió valóban kihagyhatatlan úti céllá vált, és jelentős mértékben növelte jelenlétét a világ nemzetközi színpadán.

A SeaSide projekt megvalósítását szintén a dél-balti programból finanszírozták. A Dánia, Lengyelország, Litvánia, Németország és Svédország part menti területeinek bevonásával végrehajtott projekt a régiókat összekötő közös tengeri kulturális örökségen alapult.

A projekt során számos különféle tengeri témájú fesztivált szerveztek a part menti településeken, amelyek a régiók közös tengeri kulturális örökségeit mutatták be. A fesztiválok ún. „Baltic Sail” (Balti hajózás) elnevezésű kísérőszolgáltatása hajókirándulásokat kínált a lengyelországi Gdańsk, a litvániai Klaipėda, a svédországi Karlskrona, a dániai Nysted és a németországi Rostock és Sassnitz városok között. Ezeket a kirándulásokat a nemzetközi piacokon is népszerűsítették, aminek nyomán jelentősen megnőtt a régióba látogató turisták száma. Az egyes régiók tengeri kulturális örökségéből nyílt közös kiállítás szintén népszerű látványosságnak bizonyult. A SeaSide projekt eredményeképpen a dél-balti régió a helyiek és a külföldi turisták körében is fontos turisztikai úti céllá vált.

15 Vegye figyelembe, hogy a történelmi épületek felújítását vagy a kulturális örökségek rehabilitációját támogató beruházások csak akkor kezelhetők ERFA-prioritásként, ha egy átfogóbb gazdaságfejlesztési stratégia részét képezik, és közvetlen társadalmi-gazdasági előnyökkel járnak az adott területen (például: kedvező hatással vannak a régió turisztikai, kézműipari és hagyományos ágazataira), illetve egy adott hátrányos helyzetű közösség számára.

4.7. 7. tematikus célkitűzés: a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban

A transzeurópai közlekedési hálózatok (TEN-T) az európai közúti, vasúti, légi és vízi közlekedési hálózatok tervezett rendszerei. Az EU 2014 januárjától a **közlekedési infrastruktúra vonatkozásában az egész kontinenst átfogó, új szakpolitikát alkalmaz.** Ez a szakpolitika felszámolja a tagállamok közlekedési hálózatai között fennálló hiátusokat, meg fogja szüntetni a belső piac zökkenőmentes működését még mindig akadályozó szűk keresztmetszeteket, és át fogja hidalni az olyan technikai akadályokat, mint például a vasúti közlekedés jelenleg nem összehangolt szabványai. Az új szakpolitika ugyanakkor az új technológiák felkarolásával a zökkenőmentes utaszállító és áru fuvarozó közlekedési láncokat is támogatja és megerősíti.

A 7. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS AZ ESB-ALAPOK

Az **ERFA** és a **Kohéziós Alap** támogatja a TEN-T hálózatba történő különböző beruházásokat, köztük a következőket:

- másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T-infrastruktúrához történő kapcsolása;
- környezetbarát közlekedési hálózatok;
- interoperábilis vasúti rendszerek;
- intelligens energiaelosztó, -tároló és -szállító rendszerek.

Az **EMVA** a helyi és/vagy vidéki közlekedési infrastruktúrák, valamint a vidéki térségek közlekedési szolgáltatásainak támogatásával kiegészítheti azokat a nagy TEN-T hálózatokba történő beruházásokat, amelyek az ERFA és a Kohéziós Alap támogatásával valósulnak meg. A mezőgazdaságban az innovatív, karbonszegény és energiahatékony közlekedési technológiák is támogathatók.

A 7. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS MÁS UNIÓS ESZKÖZÖK

A Horizont 2020 keretében az [Intelligens, környezetbarát és integrált közlekedés](#) komponens 6,3 milliárd eurónyi költségvetésből gazdálkodik az erőforrás-hatékony és környezetbarát közlekedési rendszer létrehozásának támogatására.

A [Közlekedés \(CEF Transport\)](#) részeként 26,25 milliárd eurót tesznek elérhetővé a TEN-T-projektek társfinanszírozására. Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz „közös érdekű projekteket”, például magas hozzáadott uniós értéket képviselő infrastruktúrális projekteket finanszíroz.

Az **Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz** kiegészíti az **ERFA-t** a **Kohéziós Alapot** és az **EMVA-t**, és az ezekből az alapokból finanszírozott TEN-T-beruházásoknak biztosítaniuk kell, hogy a városi és a vidéki térségek kiaknázhassák a nagy hálózatok által nyújtott lehetőségeket. A tagállamoknak ezért célszerű előre meghatározniuk, hogy az egyes TEN-T infrastruktúrális projekteket mely támogatási rendszer keretében kívánják megvalósítani. Mindez megfelelő tervezést és hatékony beruházást tesz lehetővé.

Földrajzi szinergiák: az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz főként előre meghatározott, magas hozzáadott uniós értékkel rendelkező, a TEN-T törzshálózati folyosókra irányuló projektekre koncentrál. Ezek a kulcsfontosságú infrastruktúrális beruházások kiegészíthetik az ERFA, a Kohéziós Alap és az EMVA által a TEN-T-törzshálózat más részein és az átfogó TEN-T hálózaton belül finanszírozott projekteket.

Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz támogatásaira pályázó, magas uniós hozzáadott értéket képviselő, közös érdekű projektek ESB-alapokra is pályázhatnak. Ilyen projektek például:

- a TEN-T törzshálózat egyéb, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról szóló rendelet I. mellékletében előre meg nem határozott szakaszaira irányuló projektek;
- az átfogó TEN-T hálózatra irányuló projektek;
- másodrangú infrastruktúrákat a TEN-T hálózathoz kapcsoló multimodális közlekedési csomópontok.

A VASÚTHÁLÓZAT FEJLESZTÉSE A BALTI FOLYOSÓN

Az északi-tengeri-balti törzshálózati folyosón a Tallinnon, Rigán, Kaunason és Varsón áthaladó, új, közvetlen, észak-déli vasútvonal létrehozására irányuló, előre meghatározott projekt az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz finanszírozásával valósul meg. A projekt végrehajtásával javulni fog a vasúti összeköttetés a Rail Baltica vonal és a litván főváros, Vilnius között. A Kaunas–Vilnius közötti összeköttetés is a TEN-T-törzshálózat része, de nem határokon átnyúló vagy kapacitáshiány felszámolására irányuló projekt, így pályázhat ESB-alapokra.

Ami a közös térség **párhuzamos projektjeit illeti**, az infrastrukturális fejlesztés az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközből, a „puha” tevékenységek pedig az ESB-alapokból támogathatók. A törzshálózati infrastruktúra Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz által támogatott kiépítésével vagy felújításával párhuzamosan az ESB-alapokból támogathatók az érdekelt felek régiók közötti együttműködésének előmozdítását vagy az infrastruktúra környezeti hatásainak csökkentését célzó tevékenységek, mint például a balti-tengeri régióban kidolgozott szennyezésmentes hajózási kezdeményezések.

A RAIL BALTICA KORSZERŰSÍTÉSE

Az 1520 km hosszú, határokon átnyúló Rail Baltica vasútvonal korszerűsítésére irányuló projekt előzetes megvalósíthatósági tanulmányát a Kohéziós Alapból finanszírozták. A regionális érdekelt felek hálózatának létrehozásához és az ipari ágazat, valamint a közvélemény tájékoztatásához az INTERREG program keretében az ERFA járult hozzá. A több határon átnyúló szakasz – a Tartu – Valga vasútvonal – rekonstrukcióját az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (TEN-T) 10,8 millió euróval támogatta.

Közös társadalmi igény, hogy innovatív megoldásokat találjunk az olyan közlekedési problémákra, mint a városi mobilitás és az áruszállítás. Ez egy olyan terület, amelyen már számos régióknak és tagállamnak sikerült meghatározni a versenyelőnyeit és lehetséges kutatási, illetve innovációs erősségeit. Fontos, hogy felkaroljuk azokat az innovatív, kutatáson és fejlesztésen alapuló megoldásokat, amelyek képesek megfelelő választ adni a közlekedési problémákra.

Amennyiben az éves munkaprogramokban prioritásként szerepel, a **Horizont 2020** által biztosított finanszírozás segíthet a hatóságoknak abban, hogy felmérjék az innovatív árukra és szolgáltatásokra irányuló igényeiket. A Horizont 2020 hozzájárulhat az innovatív megoldások kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzéséhez és közbeszerzéséhez is, valamint a gyakran bonyolult beszerzési eljárásokban is segíthet.

A Horizont 2020 az alap- és alkalmazott kutatást és innovációt, míg az ERFA vagy a Kohéziós Alap mindezek megvalósulását finanszírozhatják.

TIGER PROJEKT: A TEHERFUVAROZÁSI LOGISZTIKA FEJLESZTÉSE

A hetedik keretprogram által finanszírozott TIGER projekt egy olyan nagy, integrált együttműködési projekt, amely a vasúti teherfuvarozási logisztikai láncok fejlesztésére irányul. A TIGER projekt, amely a „Transit via Innovative Gateway concepts solving European intermodal Rail needs” (Az európai intermodális vasúti igények megoldását ösztönző Innovative Gateway-konceptiókon alapuló teherszállítás) rövidítése, az európai közlekedés négy alapvető korlátozó tényezőjére irányul:

- A teherfuvarozás iránti igény jelentős mértékben nő, a teherfuvarozási infrastruktúra ugyanakkor szegényes.
- Az EU határkikötői túlszűfoltak, mivel a beérkező forgalomnak az ország belseje felé történő továbbítása nehézségekbe ütközik.
- A környezet helyzete és az éghajlatváltozás miatt fenntarthatóbb mobilitásra van szükség. Ösztönözni kell a modális váltást.
- A költségek és a kivitelezések ütemezése miatt minden infrastrukturális bővítésnek legalább egy évtized után jelentkeznek az előnyei. Ezért elengedhetetlen, hogy a rendelkezésre álló európai infrastruktúrákat a lehető legproduktívabb módon működtessük.

Az ERFA által finanszírozott TIGER DEMO kezdeményezés négy kísérleti projektje a felsorolt témák részletesebb bemutatásával foglalkozik.

► **További információk** a [TIGER DEMO](#) projekt honlapján olvashatók.

INTELLIGENS ENERGIAHÁLÓZAT A VASÚTI ÁGAZATBAN

A Ferro Smart Grid projekt keretében kifejlesztették az első olyan intelligens energiahálózatot, amely a vasúti ágazat energiagazdálkodását szolgálja. A projekt keretében az energiahálózathoz kapcsolt vasúti szerelvények, segédberendezések és elektromos járművek integrálásával hatékony, biztonságos és fenntartható villamosenergia-ellátási rendszert hoztak létre.

A kitűzött cél elérése érdekében az ERFA támogatásával egy bemutató, kísérleti prototípust fejlesztettek ki. A következő szakaszt a hetedik kutatási keretprogram a MERLIN projekt keretében támogatta. Ennek a szakasznak a célkitűzése annak szemléltetése, hogy az integrált irányítási rendszerek fenntarthatóbbá és optimálisabbá teszik az európai elektromos vasúti rendszerek energiafelhasználását.

► **További információk** a [Ferro Smart Grid](#) projekt honlapján olvashatók.

4.8. 8. tematikus célkitűzés: a fenntartható és minőségi foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása

A munkanélküliség és a jelenlegi pénzügyi válság társadalmi következményeinek kezelése fontos kiemelt terület. A munkaerő-piac alkalmazkodóképességének növelése és a humántőkébe való beruházás elengedhetetlen ahhoz, hogy a cégek új munkaerőt tudjanak alkalmazni, és többen maradjanak aktívak. A tagállamoknak ugyanakkor többet kell tenniük a tartósan munkanélküliek, a fiatalabb és idősebb generációk foglalkoztathatóságának növeléséért.

Az Európa 2020 stratégia részeként az EU célul tűzte ki, hogy 2020-ig a nők és a férfiak foglalkoztatása egyaránt elérje a 75%-ot. Az **Új készségek és munkahelyek menetrendje** a Bizottság azon fontos kezdeményezései közé tartozik, amelyek hozzá fognak járulni a 2020-as uniós foglalkoztatási célok eléréséhez. A menetrend számos olyan konkrét intézkedést és reformot tartalmaz, amelyek elősegítik a munkaerő-piaci rugalmasság és biztonság növekedését, ellátják az embereket azokkal a készségekkel, amelyek ma és holnap szükségesek és szükségesek lesznek a

foglalkoztatáshoz, ugyanakkor előmozdítják a minőségi foglalkoztatást, jobb munkakörülményeket biztosítanak, és elősegítik a munkahelyteremtést.

A 8. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS AZ ESB-ALAPOK

Ennek a tematikus célkitűzésnek a keretében a tagállamoknak foglalkoztatással kapcsolatos nemzeti céljainak megvalósítására kell összpontosítaniuk – az **ESZA-nak** az erre irányuló szakpolitikák támogatására történő felhasználásával.

Az ESZA által támogatott cselekvések célja a fenntartható munkaerő-piaci integráció megvalósítása az aktív befogadás, a foglalkoztatással kapcsolatos és a földrajzi mobilitás révén. A sikeres projektek a munkáltatói és oktatási hálózatok, valamint a helyi foglalkoztatási kezdeményezések kidolgozása által nyújtott lehetőségeket is kiaknázzák. Az ifjúsági garanciák megvalósításához elengedhetetlen a szociális partnerekkel, a foglalkoztatási szolgáltatókkal, illetve az oktatási és képzési szervekkel való szoros együttműködés. Kulcsfontosságú az együttműködés azokkal a munkáltatókkal is, akik munkahelyi környezetben történő tanulási lehetőséget nyújtanak a fiataloknak.

Az **EMVA-ból** is finanszírozhatók tanfolyamok, foglalkozások és tanácsadói tevékenységek. Rövid távú mezőgazdasági és erdőgazdálkodási csereprogramokra, valamint mezőgazdasági üzemek és erdőgazdálkodások látogatására is odaítélhető támogatás. Az EMVA a mezőgazdasági, élelmiszer-ipari és erdészeti ágazatban dolgozókat, valamint a vidéki térségekben működő kkv-kat is támogatja. Támogatás szakképzett munkaerő képzésére és a foglalkoztatás minőségének javítására is adható. Az EMVA ezenkívül különböző, a fiatal mezőgazdasági termelők számára létrehozott rendszerekkel támogatja a fiatalok mezőgazdasági ágazatban történő elhelyezkedését.

Az **ETHA** egyik prioritása, hogy közösségvezérelt helyi fejlesztések révén növelje a foglalkoztatást és a területi kohéziót. A

gazdasági növekedés mint általános célkitűzés megvalósításához az ETHA a part menti térségek és a belső területek esetében egyaránt a társadalmi befogadás, a munkahelyteremtés, a foglalkoztathatóság és a munkaerő mobilitásának támogatása révén járul hozzá.

Az **ERFA** támogatja a vállalkozói inkubátorházakat, az önfoglalkoztatók, illetve mikro-vállalkozások számára pedig beruházási támogatást kínál. A hanyatló ipari térségek fejlesztése és a kulcsfontosságú természeti és kulturális erőforrásokhoz való hozzáférés javítása révén a környezetbarát növekedéshez is hozzájárul.

Támogatás helyi fejlesztési kezdeményezésekre és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatására is adható új munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek az ESZA-ról szóló 1304/2013/EU rendelet alkalmazási körén kívül esnek¹⁶.

Végezetül pedig az európai területi együttműködés (ETC – European Territorial Cooperation) a fenntartható és minőségi foglalkoztatást, a munkaerő mobilitását, a határokon átnyúló mobilitást, a közös helyi foglalkoztatási kezdeményezéseket, a tájékoztatási és tanácsadási szolgáltatásokat, valamint a közös képzést támogatja.

„ZIEDUGRAVAS” SZOCIÁLIS NAPKÖZI OTTHON

ERFA- és ESZA-támogatással épült meg a „Ziedugravas” elnevezésű szociális napközi otthon Lettország Skr Īveru régiójában. A napközi otthon átmeneti szociális gondozást és alternatív ellátási szolgáltatásokat nyújt a fogyatékossgal élők számára a régióban. Az otthonban végzett tevékenységek elsősorban a szociális készségek fejlesztésére, a tanulásra és a szabadidős szolgáltatásokra irányulnak.

Az ERFA finanszírozását a központnak otthont adó épület felújítására fordították. A felújítási munkák során a fogyatékossgal élők számára könnyen megközelíthetővé tették az épületet, rámpát építettek a bejárathoz, liftet és egyéb olyan nélkülözhetetlen berendezéseket szereltek be, amelyek biztosítják a napközi otthon zökkenőmentes működését.

Az ESZA-finanszírozást különböző csoportok foglalkoztathatóságának és integrációjának javítására fordították, a következő csoportokat is beleértve:

- fogyatékossgal élők;
- nyugdíjasok;
- nagycsaládok és egyedülálló szülők;
- szenvedélybeteg és/vagy erőszakot elszenvedett gyermekek;
- foglalkoztatáshoz szükséges alapvető készségekkel és/vagy alapvető szociális készségekkel nem rendelkező személyek.

A projekt során szociális rehabilitációs programot dolgoztak ki, amely otthoni gondozási szolgáltatásokat is tartalmaz. A projekt keretében a szociális munkások képzését is megszervezték.

2013 végére már mintegy 162-en vették rendszeresen igénybe a szociális központ szolgáltatásait. Alkalmi jelleggel ezenkívül 523 személy élt a továbbfejlesztett szociális rehabilitációs program nyújtotta lehetőségekkel.

KÉT ÍRORSZÁGI ELLÁTÓKÖZPONT FINANSZÍROZÁSA

A Newmarket-on-Fergus-i (Clare megye) Obair Community Crèche bölcsőde és óvoda a 2000–2006 közötti időszakra vonatkozó Déli és Keleti Regionális Operatív Program keretében ERFA- és ESZA-támogatást kapott.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 1304/2013/EU rendelete.

A támogatást tőkeberuházási program indítására és a személyzet fizetésére fordították. A három hónap és hat év közötti gyermekeket fogadó bölcsőde és óvoda három helyiségből áll. Az Obair Community Crèche olyan nonprofit szervezet, amely megfizethető, hozzáférhető, minőségi és biztonságos ellátást nyújt Newmarket-on-Fergus és a környező térség gyermekeinek.

A Déli és Keleti Regionális Operatív Program keretében a Tipperary-i Knockanrawley Resource Centre közösségi ház is részesült ERFA- és ESZA-támogatásban. A támogatást itt is tőkeberuházási program indítására és a személyzet fizetésére fordították.

A 8. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS MÁS UNIÓS ESZKÖZÖK

A projektek értékének és hatásának növelésére szinergiákat kell létrehozni a **foglalkoztatás és társadalmi innováció európai (EaSI) programja**, valamint az ESZA és a többi uniós program között, különös tekintettel az EaSI három tengelye által érintett területekre, amelyek a következők:

- a foglalkoztatás és a szociálpolitikai elképzelések modernizálása a [PROGRESS terület](#) révén;
- a munkavállalók mobilitása az [EURES terület](#) révén;
- mikrofinanszírozáshoz és szociális vállalkozáshoz való hozzáférés a [mikrofinanszírozás és szociális vállalkozás területe](#) révén.

Az EaSI a PROGRESS terület révén olyan szociális és munkaerő-piaci politikai reformokat támogat, amelyek innovatív válaszokat adnak a nemzeti szinten jelentkező szociális szükségletekre. Ez a terület a munkaerő-piaci és szociális reformok megvalósíthatóságának felmérését is támogatja, mielőtt sor kerülne a nagyobb méretekben történő megvalósításukra. További információk az [EaSi honlapján](#) olvashatók.

Az **Erasmus+** az oktatás valamennyi szintjén támogatja, hogy a tanulók használható készségeket és kompetenciákat

szerezzenek, és megkönnyíti az oktatás világából a munka világába való átmenetet. Lehetőségeket teremt az egyetemi/főiskolai hallgatók, a gyakornokok, a személyzet tagjai és az önkéntesek számára, hogy egy periódust külföldön töltsenek, ami hozzájárul készségeik fejlesztéséhez és foglalkoztathatóságuk növeléséhez.

Az Erasmus+ célkitűzései a következők:

- a készségek és kompetenciák fejlesztése a tanárok és hallgatók országokon átívelő mobilitása révén;
- az oktatási, képzési és ifjúsági együttműködés megerősítése az oktatási intézmények, közintézmények, vállalkozások és ifjúsági szervezetek közötti partnerségek támogatásával;
- politikai reformok támogatása a tudásfejlesztés, az átláthatóság, az elismerési eszközök, a szakpolitikai kísérletek és a különféle érdekelt szervezetek támogatása révén.

► **További információk az [Erasmus+](#) honlapján található.**

Az **EU egészségügyi programjának** harmadik célkitűzése az innovatív, hatékony és fenntartható egészségügyi rendszereket állítja középpontba.

Az ESB-alapok – a különböző finanszírozások egymást követő kombinálásával – lehetővé teszik az **EaSI, Erasmus+** és az **EU egészségügyi programja** keretében kidolgozott tevékenységek támogatását. Egyetlen projekten belül azonban nincs lehetőség a támogatások kombinálására.

A **Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap (AMIF – Asylum, Migration and Integration Fund)** a migráció kezelésének javításához járul hozzá azáltal, hogy támogatást nyújt a tagállamok migrációval foglalkozó hatóságainak a szociális és gazdasági szükségleteiknek megfelelően. Az alap a harmadik országokból érkezők hatékony integrációját is támogatja. Az ESB-alapokból a harmadik országokból érkezők munkaerő-piaci integrációja is támogatható.

► **A [Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapról ide kattintva olvashatók további információk.](#)**

4.9. 9. tematikus célkitűzés: a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és a diszkrimináció elleni küzdelem

A szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni európai platform az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést ösztönző Európa 2020 stratégia hét kiemelt kezdeményezésének egyike. Célja segíteni a tagállamoknak abban, hogy 2020-ra 20 millió embert emeljenek ki a szegénységből és társadalmi kirekesztésből.

A szociális védelmi rendszereknek ellensúlyozniuk kell a gazdasági válság hatásait, és a következők révén támogatniuk kell a társadalmi befogadást és a szegénység megelőzését.

- befogadási stratégiák elfogadása;
- hatékony és elégséges jövedelemtámogatás nyújtása;
- a szegénység, a gyermekszegénységet is beleértve, elleni küzdelem különböző módszereinek bevezetése;
- széles körű hozzáférés biztosítása a meg-

fizethető és minőségi szolgáltatásokhoz, például a szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz, a gyermekgondozáshoz, a lakhatáshoz és az energiaellátáshoz;

- a szociális támogatás és az ösztönző intézkedések közötti kapcsolat személyre szabottabb szolgáltatások nyújtásával történő erősítése;
- a rendelkezésre álló szolgáltatások igénybevételének javítása.

A 9. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS AZ ESB-ALAPOK

Nemzeti szinten az **ESZA** költségvetésének 20%-a ehhez a tematikus célkitűzéshez van hozzárendelve.

Az ESZA az oktatás, az ellátási rendszerek és a munkaerő-piaci szakpolitikák közötti koordináció javítása érdekében támogatja az aktív befogadást ösztönző politikákat. Mindez garantálni fogja a leginkább hátrányos helyzetűek társadalmi kohézióját, és hozzá fog járulni a munkanélkülieknek a munka világába történő visszavezetéséhez.

Az aktív befogadást célzó stratégia jövedelemtámogatási komponensét az ESZA-ból kell támogatni. Ez azonban csak olyan átmeneti intézkedésként szolgálhat, amelynek a munkahelyteremtés útját kell egyengetnie. A közfoglalkoztatási rendszerek csak olyan átmeneti intézkedésként támogathatók, amelyek felruhazzák az embereket a munkaerő-piaci reintegrációhoz szükséges készségekkel, kompetenciákkal és képesítésekkel.

A leginkább hátrányos helyzetű térségek és csoportok, például a romák támogatását célzó integrált stratégiák kidolgozásához és végrehajtásához a tagállamok úgynevezett „szegénységi térképeket” használhatnak. A marginalizált közösségek integrációjához közösségvezérelt helyi fejlesztések (CLLD – community-led local development) is alkalmazhatók. A megfizethető, fenntartható és minőségi szociális és egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítását

ösztönző ESZA-intézkedések hatékonyságának növelése érdekében az ESB-alapok felhasználhatók a kevésbé fejlett régiók és vidéki térségek szociális és egészségügyi infrastruktúrájába történő beruházásra.

Az **EMVA** a társadalmi befogadásra irányuló célzott intézkedések révén járul hozzá ehhez a tematikus célkitűzéshez. Ilyen célzott intézkedések lehetnek például az alapvető szolgáltatásokba és infrastruktúrákba (gyermekgondozás, e-befogadás, helyi fejlesztési tervek, partnerségek) történő beruházások, valamint a különböző szociális szolgáltatásokat magukban foglaló beruházások.

Kiegészítő támogatás olyan, induló vállalkozásoknak szánt támogatások formájában áll rendelkezésre, amelyek célja, hogy a kis mezőgazdasági üzemek növekedésének támogatásával megakadályozza a kis mezőgazdasági termelők elszegényedését. Az EMVA a KAP közvetlen kifizetési rendszereit is támogatja, ami szintén lényeges szerepet játszik a mezőgazdasági termelők szegénysége elleni küzdelemben.

Az **ERFA-ból** az egészségügyi és szociális infrastruktúrára irányuló beruházások is támogathatók. Ezek a beruházások ösztönzik a nemzeti, regionális és helyi fejlődést, csökkentik a megfelelő egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén jelentkező egyenlőtlenségeket, emellett a szociális, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével előmozdítják a társadalmi befogadást, és elősegítik az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való áttérést.

A finanszírozás révén a rászoruló közösségek rehabilitációja is támogatható. Az ERFA a közösségvezérelt helyi fejlődést ösztönző stratégiák sikerét tekintve is fontos szereppel bír.

Az európai területi együttműködés (ETC – European territorial Cooperation) a határon átnyúló együttműködés keretében támogatja a társadalmi befogadás előmozdítását, valamint a szegénység és a megkülönböztetés különböző formái elleni küz-

delmet. A több tagállamra kiterjedő PEACE program a közösségek közötti kohézió növelését ösztönző intézkedésekkel járul hozzá a szociális és gazdasági stabilitás megteremtéséhez.

HÁROM TÁRSADALMI KIREKESZTÉS ELLENI PROJEKT A CSEH KÖZTÁRSASÁGBAN

Most városában (Cseh Köztársaság) három olyan projektet dolgoztak ki, amelyek a társadalmi kirekesztés elleni küzdelmet szolgálják. A három, egymáshoz szorosan kapcsolódó projektet a város Chanov nevű negyedében valósítják meg. A városnak ebben a negyedében közismerten magas a munkanélküliség, rosszak a lakhatási körülmények, és magas a bűnözési ráta. A negyed 1500 lakójának 90%-a roma. A projektek a következők:

- A társadalomból kirekesztett személyek integrációját segítő program – ESZA-hozzájárulás: 900 ezer euró.
- Ifjúsági központ – ERFA-hozzájárulás: 400 ezer euró.
- Multifunkcionális központ, ERFA-hozzájárulás: 700 ezer euró.

Mindhárom projekt tanácsadási szolgáltatásokat nyújt a helyi lakosoknak olyan különböző témákban, mint például az oktatás, a foglalkoztatás, a családi élet és a szabadidős tevékenységek.

Röviden összefoglalva, a projektek lehetőséget teremtenek a helyi lakosok számára az informatikai készségek elsajátítására, sportolásra és tanulásra. Mindhárom projekt együttműködik a munkaügyi hivatallal, az oktatási központokkal, a helyi iskolákkal és szakképzési szervezetekkel.

A LEGKEVÉSBÉ FEJLETT MIKRORÉGIÓK PROGRAM (LDMR – LEAST DEVELOPED MICRO- REGIONS PROGRAMME)

A program kísérleti jellegű, és jelen esetben különböző uniós pénzügyi eszközöket használt fel a gazdasági és társadalmi fejlődés fellendítésére Magyarország kiválasztott régióiban. A területi megközelítést forrásalapú tervezéssel kombinálva a helyi közösségeket és hatóságokat is bevonták a programba: ők határoztak arról, hogy az adott régióban milyen projektek végrehajtására van szükség. Munkájukat külső szakértők segítették; azonban a végső döntéshozatal joga a mikrorégiók hatáskörében maradt.

A program az ERFA és az ESZA társfinanszírozásával valósult meg.

KERÜLETFEJLESZTÉSI PROJEKT BERLINBEN

Berlin hátrányos helyzetű városrészeiben kerületi tanácsokat hoztak létre, és a helyi lakosok döntenek arról, hogy az életkörülményeik javítása érdekében mely projekteket támogassák. A berlini hatóságok 1999-ben indították el a berlini kerületfejlesztési támogatási stratégiát azzal a céllal, hogy az újraegyesítést követően ellensúlyozzák a város bizonyos kerületeire jellemző szociális szegregációt és egyéb szociális problémákat. Ez a stratégia már több mint egy évtizede jelentős szerepet játszik a „szociálisan integrált” Berlin létrehozásában és megerősítésében.

A stratégia célkerületeit a közterületek szemmel látható elhanyagoltsága, a munkanélküliség, az állami segélyektől való függőség, valamint a szociális és etnikai integráció hiánya jellemezte.

Az uniós támogatással megvalósuló berlini kerületfejlesztési program célja (NMB – Neighbourhood Management Berlin) kezdettől fogva az volt, hogy változtasson ezen a helyzeten, és olyan összetartó kerületeket hozzon létre, amelyek mind a kerület, mind az ott lakók szintjén egyenlő fejlődési lehetőségeket biztosítanak.

A projektben kulcsfontosságú partnerek voltak azok a helyi lakosok, akik együttműködtek a berlini városfejlesztési és környezeti tanáccsal, a helyi önkormányzatokkal és a kerületfejlesztési csapatokkal. Fontos szerep jutott az olyan helyi szervezeteknek is, mint a lakhatással foglalkozó egyesületek, iskolák, vállalkozások és közösségi központok.

A 9. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS A TÖBBI UNIÓS PROGRAM

Az **EaSI** PROGRESS elnevezésű területe, valamint a mikrofinanszírozási és szociális vállalkozási terület különösen fontos a 9. tematikus célkitűzés szempontjából.

Alapvető szerepet kapnak az **EU egészségügyi programjának** következő célkitűzései is:

- 1. célkitűzés: egészségfejlesztés, betegségmegelőzés, valamint az egészséges életmódnak kedvező környezet előmozdítása azon elv figyelembevételével, hogy az egészségügyi szempontok valamennyi szakpolitikában érvényesüljenek;
- 3. célkitűzés: hozzájárulás az innovatív, hatékony és fenntartható egészségügyi rendszerekhez;
- 4. célkitűzés: jobb és biztonságosabb egészségügyi ellátás biztosítása az Unió polgárai számára.

E programok esetében nincs lehetőség különböző alapok kombinálására egyetlen projekten vagy cselekvésen belül, azonban van lehetőség párhuzamos vagy egymást követő projektek megvalósítására.

4.10. 10. tematikus célkitűzés: az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében

A 10. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS AZ ESB-ALAPOK

Az **ESZA** által finanszírozott beruházásoknak a következő célokat kell szolgálniuk:

- a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés támogatása az oktatás minden szintjén;
- folyamatok modernizálása és átszervezése;
- a készségkínálat és a munkaerő-piaci szükségletek közötti megfelelés javítása;
- oktatási rendszerek előkészítése a karbonszegény gazdaságra történő áttérésre.
- A sikeres beruházásokhoz a felsőoktatás, a szakképzési ágazat, a kutatás, az üzleti szféra és a munkaerőpiac közötti partnerségekre van szükség.

Az **EMVA** a következők révén járul hozzá a 10. tematikus célkitűzéshez:

- szakképzési és készségfejlesztési intézkedések (például tanfolyamok, foglalkozások és tanácsadás) támogatása;
- demonstrációs tevékenységek és a tájkoztatást szolgáló intézkedések támogatása a mezőgazdasági, élelmiszer-ipari és erdészeti ágazatban dolgozók, a földhasználók és a vidéki térségekben működő kkv-k javára;
- rövid távú mezőgazdasági és erdőgazdálkodási csereprogramok, valamint mezőgazdasági üzemek és erdőgazdálkodások látogatása;
- kkv-k számára tanácsadási szolgáltatások finanszírozása, oktatási intézmények finanszírozása vidéki térségekben.

Az **ERFA** oktatási és képzési infrastruktúrák fejlesztéséhez járulhat hozzá. Az európai területi együttműködés alá tartozó programok révén ezenkívül az oktatásra, a kép-

zésre, a szakképzésre és az egész életen át tartó tanulásra is fordíthatók beruházások.

A 10. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS MÁS UNIÓS ESZKÖZÖK

A Horizont 2020 **Marie Skłodowska-Curie-cselekvései (MSCA – Marie Skłodowska-Curie actions)** a kutatás terén történő foglalkoztatást és a kutatói mobilitást támogatják. Ezeket össze kell hangolni az erre a területre irányuló ESZA-beruházásokkal.

Az ESZA az **Erasmus+** program keretében a hallgatók/gyakornokok/szakiskolások mobilitására (1. pályázati kategória) nyújtott nemzeti vagy regionális szintű finanszírozást is kiegészítheti. Az Erasmus+-támogatások számos költséget fedeznek, például az utazást, a megélhetést, a könyveket és a felszereléseket. Az Erasmus+-támogatásban részesülő kedvezményezettek nem részesülhetnek ESZA-támogatásban. ESZA-támogatás adható azonban az Erasmus+ ügynevezett „zéró összegű uniós mobilitási” résztvevőinek, akik nem kapnak Erasmus+-támogatást, de az Erasmus+ programban részt vevő, azaz Erasmus+-támogatásban részesülő intézményekben tanulnak.

Az ESZA-ból az Erasmus+ programban **stratégiai partnerségek/tudásfejlesztési szövetségek/ágazati szakképzettségszövetségek** keretében (2. pályázati kategória) részt vevő partnerintézményekben végrehajtott előkészítő, kiegészítő vagy közvetlenül kapcsolódó tevékenységek is támogathatók. Az ESZA felhasználható az eredetileg az Erasmus+ szakpolitikai támogatás (3. pályázati kategória) keretében végrehajtott tevékenységek támogatására is.

A fent felsorolt esetekben a finanszírozás vagy egymást követő módon, vagy párhuzamosan vagy választható módon valósul meg. Egyetlen projekten belül azonban nincs lehetőség a támogatások kombinálására.

Az **EU egészségügyi programjának** harmadik célkitűzése az innovatív, hatékony és fenntartható egészségügyi rendszerekre vonatkozik, és az egészségügyben dolgozó munkaerő oktatására és képzésére vonatkozó intézkedéseket tartalmazza.

4.11. 11. tematikus célkitűzés: a közigazgatási szervek és az érintettek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatás

A közigazgatás minőségének közvetlen hatása van a gazdasági környezetre, ezáltal létfontosságú a hatékonyság, a versenyképesség és a növekedés ösztönzéséhez. A közintézmények modernizálása ezért az Európa 2020 stratégia hatékony megvalósításának fő prioritásai között szerepel.

A közigazgatási és igazságszolgáltatási intézmények kapacitásbővítése támogatható az ESZA-ból és az ERFA-ból olyan intézmények létrehozása érdekében, amelyek:

- stabilan és kiszámíthatóan működnek;
- eléggé rugalmasak ahhoz, hogy választ adjanak a társadalmi kihívásokra;
- nyitottak a társadalmi párbeszédre;
- képesek új szakpolitikai megoldásokat bevezetni, és javítani a szolgáltatások minőségét.

A közszféra humántőkéjébe történő beruházás célja a szervezeti folyamatok hatékonyabbá tétele, az igazgatás modernizálása, valamint a köztisztviselők és igazságügyi tisztviselők motiválása és képzése.

A 11. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS AZ ESB-ALAPOK

Az **ESZA** elsősorban a jó kormányzást előmozdító horizontális reformokat támogatja. A legfontosabb intézkedések közé tartoznak a következők:

- a képességek fejlesztése a szakmai hierarchia minden szintjén;
- a közintézmények és közszolgáltatások belső folyamatainak modernizálása és optimalizálása;
- a szakpolitikák kidolgozásának és végrehajtásának fejlesztése;
- az intézmények közötti, valamint az intézmények és érdekelttek közötti interakció javítása;
- a szolgáltatások kivitelezésének és minőségének javítása;
- megfelelő szervezeti struktúrák létrehozása;
- az emberi erőforrásokra vonatkozó stratégiák és szakpolitikák bevezetése;
- információs és technikai erőforrások fejlesztése.

Ez a támogatás csak olyan tagállamoknak adható, amelyekben legalább egy kevésbé fejlett régió van, vagy amelyek Kohéziós Alap támogatására jogosultak.

Az ESZA ezenkívül a következők révén támogatja a régiók minden típusa közötti kapacitásbővítést:

- az érdekelt felek (szociális partnerek és nem kormányzati szervezetek) kapacitásainak bővítése;
- a foglalkoztatás, a társadalmi befogadás, az egészségügy és az oktatás terére vonatkozó ágazati és területi megállapodások kidolgozása minden területi szinten.

Az **ERFA** és a **Kohéziós Alap** támogatása a következő célok megvalósítására adható a közintézmények, szociális partnerek és nem kormányzati szervezetek számára:

- intézményi kapacitások bővítése, valamint az ERFA és a Kohéziós Alap végrehajtásához kapcsolódó közigazgatás és közszolgáltatások hatékonyságának növelése;
- az ESZA-intézkedések támogatása és kiegészítése, szükség esetén azokról a felszerelésekről és infrastruktúrákról való gondoskodást is beleértve, amelyek hozzájárulnak a foglalkoztatásra, oktatásra, egészségügyre, szociálpolitikákra és vámeljárássokra irányuló közszolgáltatások modernizálásához;
- az európai területi együttműködéshez kapcsolódó igazgatási kapacitás (csak ERFA).

A 11. TEMATIKUS CÉLKITŰZÉS ÉS MÁS UNIÓS ESZKÖZÖK

A **Jogérvényesülés program**¹⁷ a polgári és büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés támogatása mellett hozzájárul a bírói és egyéb jogi szakmai képzésekhez, valamint támogatja az EU kábítószerek elleni fellépését. A program elősegíti a magánszemélyek és vállalkozások megfelelő jogérvényesüléshez való hozzáférését Európa-szerte.

A program végrehajtásának részét képezik az elemző tevékenységek, az útmutatók és jelentések elkészítése, konferenciák és képzési tevékenységek szervezése, a kölcsönös tanulás és együttműködés különböző formáinak megvalósítása, valamint a rendszerek és eszközök fejlesztése és karbantartása, az európai igazságügyi portál további fejlesztését is beleértve. A felhasználható költségvetés 378 millió euró.

A programot pályázati felhívások révén az Európai Bizottság irányítja. A részvétel bármely szervezet és jogi személy számára lehetséges. Profitorientált szervezetek csak

nonprofit vagy állami szervezetekkel együtt pályázhatnak.

► **További információk a [Jogérvényesülés program honlapján olvashatók.](#)**

A **Jogok, egyenlőség és polgárság program** az uniós jog által biztosított személyiségi jogokat és szabadságokat támogatja és védi. Támogatja a nemek közötti egyenlőséget, valamint a megkülönböztetés minden formája és a rasszizmus elleni küzdelmet. Ezenkívül a határon átnyúló együttműködés és az egymástól való kölcsönös tanulás támogatásával segíti az uniós jogi eszközök és szakpolitikák tagállamok általi hatékony és következetes alkalmazását.

A támogatott tevékenységek elemző tevékenységeket, konferenciákat és képzési tevékenységeket, a kölcsönös tanulás és együttműködés különböző formáit fogják támogatni, egyúttal ki fognak terjedni a nem kormányzati szervezetek támogatására az európai hozzáadott értéket képviselő intézkedések végrehajtása és a tagállamok támogatására az európai eszközök és szakpolitikák végrehajtása során. A program költségvetése 439 millió euró.

A programot pályázati felhívások révén az Európai Bizottság irányítja. A programban való részvétel bármely szervezet és jogi személy számára lehetséges. Profitorientált szervezetek csak nonprofit vagy állami szervezetekkel együtt pályázhatnak.

► **További információk a [Jogok, egyenlőség és polgárság program honlapján olvashatók.](#)**

Az **„Európa a polgárokért” program**¹⁸ támogatja, hogy a polgárok minél jobban megismerjék az Uniót, annak történelmét és sokféleségét. Középpontba állítja az európai polgárság gondolatát, valamint a polgári és demokratikus részvétel feltételeinek javítását azáltal, hogy tájékoztatja a polgárokat az uniós szakpolitikai döntésho-

17 [Az 1382/2013/EU rendelet](#)

18 [A 390/2014/EU rendelet](#)

zatali folyamatokról, és lehetőségeket teremtet a részvételre. A program teljes költségvetése 185 millió euró.

A programot az Európai Bizottság az Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynöksége segítségével irányítja. Minden olyan érdekelt fél benyújthat pályázatot, aki előmozdítja az európai polgárság és integráció gondolatának erősítését, különös tekintettel a helyi és regionális hatóságokra, az együttműködési bizottságokra, a civil társadalmi szervezetekre stb.

► **További információk az „Európa a polgárokért” program honlapján olvashatók.**

A Herkules III program¹⁹ az EU pénzügyi érdekeit sértő csalások és egyéb illegális tevékenységek ellen küzd, a cigaretta-csempészet és pénzhamisítás elleni küzdelmet is beleértve. Hozzájárul a tagállamok, a hatóságok, a Bizottság és az OLAF közötti fokozott transznacionális együttműködéshez és uniós szintű koordinációhoz. A program technikai segítséget nyújt a tagállami hatóságoknak operatív és nyomozási kapacitásaik megerősítésére. A program keretében a bűnüldözéssel foglalkozók szakmai képzései, konferenciái és szemináriumai is finanszírozhatók, amelyek a készségek javítását és az ismeretek, illetve bevált módszerek cseréjét szolgálják.

► **További információk a Herkules III program honlapján olvashatók.**

A Belső Biztonsági Alapot a rendőrségi együttműködés és a szervezett bűnözés elleni küzdelem megerősítésére hozták létre. Fő prioritásai között szerepel a korrupció elleni küzdelem nemzeti kapacitásainak bővítése, a gazdasági bűnözés megelőzése, valamint a bűncselekményekből származó vagyon lefoglalásával és elkobásával a bűncselekményre ösztönző tényezők visszaszorítása. Az Alap elsődleges célcsoportjai a bűnüldözési és egyéb biztonsági szolgálatok.

► **További információk a Belső Biztonsági Alap honlapján olvashatók.**

A **Perikléz program**²⁰ az euró hamisítása elleni küzdelemben részt vevő hatóságok, bankok és egyéb szervezetek cseriprogramjait, segítségnyújtási és képzési programjait támogatja – az euróövezetben és az euróövezeten kívüli tagállamokban egyaránt. Célja az euróbankjegyek és euróérmék védelmének javítása Európában és szerte a világon – annak biztosításával, hogy a pénzhamisítás elleni intézkedések az egész EU-ban azonos hatást érjenek el, ugyanakkor tiszteletben tartva a különböző országok különböző hagyományait, és erősítve a hatóságok közötti együttműködést. A program teljes költségvetése a jelenlegi többéves pénzügyi keretben 7,3 millió euró, a program végrehajtása pedig az éves munkaprogramok alapján történik.

► **További információk a Perikléz program honlapján olvashatók.**

19 A 250/2014/EU rendelet, HL L 84., 2014.3.20., 6. o.

20 A 331/2014/EU rendelet, HL L 103., 2014.4.5.

5. TOVÁBBI HASZNOS INFORMÁCIÓK

5.1. Online ellenőrző lista a kedvezményezettek számára

Az interneten elérhető ellenőrző lista segítségével könnyebben átlátható, mely uniós alapok elérhetők a beruházások különböző típusai és a kedvezményezettek különböző kategóriái számára.

5.2. Az uniós finanszírozás láthatósága

Az uniós alapok kedvezményezettjei saját kommunikációs anyagaikban kötelesek feltüntetni, hogy uniós finanszírozásban részesülnek. E célból az Unió emblémáját és az uniós finanszírozást hangsúlyozó szöveget kell alkalmazniuk.

„Az EU emblémájának használata az uniós programokkal összefüggésben: [Útmutató](#) a kedvezményezettek és más harmadik felek számára” című, az összes uniós nyelven elérhető dokumentum részletesen ismerteti ennek szabályait.

5.3. Uniós finanszírozás és az Alapjogi Charta

Az uniós alapok által finanszírozott tevékenységeknek eleget kell tenniük az uniós jogszabályok és a vonatkozó nemzeti jogszabályok rendelkezéseinek. Az alkalmazandó számos uniós jogszabály közé tartozik az Alapjogi Charta, amely a Lisszaboni Szerződés elfogadása óta kötelező érvényű.

Az Alapjogi Chartát minden tagállamnak be kell tartania az uniós jogszabályok végrehajtásakor. Ezért a kedvezményezetteknek garantálniuk kell, hogy projektjeiket az Alapjogi Charta legteljesebb tiszteletben tartásával hajtják végre.²¹

21 Az [Alapjogi Chartáról](#) bővebb információk és a [Charta teljes szövege](#) a Bizottság weboldalán érhető el. Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének [Charterpedia](#) oldala hasznos online eszköz, amelyen keresztül a felhasználók az Unióban és a tagállamokban elérhető alapvető jogokról tájékozódhatnak részletesebben.

6. SZÓSZEDET

AMIF	Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap (Asylum, Migration and Integration Fund)
CEF	Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (Connecting Europe Facility)
CF	Kohéziós Alap (Cohesion Fund)
CLLD	Közösségvezérelt helyi fejlesztés (Community-Led Local Development)
COSME	A vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő program
DG	Főigazgatóság (Directorate-General)
EACEA	Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség
EaSI	A foglalkoztatás és társadalmi innováció európai programja
EASME	Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynökség
EBA	Európai Beruházási Alap
EBB	Európai Beruházási Bank
EEN	Európai Vállalkozási Hálózat (Enterprise Europe Network)
EFG	A növekedést szolgáló tőkefinanszírozási eszköz (Equity Facility for Growth)
EIT	Európai Innovációs és Technológiai Intézet
EKT	Európai Kutatási Tanács
EMVA	Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESB-alapok	Európai strukturális és beruházási alapok
ESZA	Európai Szociális Alap
ETE	Európai területi együttműködés
ETHA	Európai Tengerügyi és Halászati Alap
EU	Európai Unió
EUR	Euró
EURES	Európai Foglalkoztatási Szolgálat, európai foglalkoztatási hálózat
EUSZA	Az Európai Unió Szolidaritási Alapja
FNS	Csalásbejelentő rendszer
FP7	Hetedik keretprogram
GNI	Bruttó nemzeti jövedelem (Gross National Income)
H2020	Horizont 2020 (Horizon 2020)
HTA	Egészségügyi technológiaértékelés (Health Technology Assessment)
Ikt	Információs és kommunikációs technológiák
INEA	Innovációs és Hálózati Projektek Végrehajtó Ügynökség
IPA	Előcsatlakozási támogatási eszköz
ITI	Integrált területi beruházás (Integrated Territorial Investment)
K+F	Kutatás-fejlesztés
K+I	Kutatás és innováció

KA	Pályázati kategória (Key Action)
KAP	Közös agrárpolitika
Kkv	Kis- és középvállalkozás
LAG	Helyi akciócsoport (Local Action Group)
LEIT	vezető szerep az alap- és ipari technológiák területén (Leadership in Enabling and Industrial Technologies)
LGF	Hitelgarancia-eszköz (Loan Guarantee Facility)
LIFE	'L'Instrument Financier pour l'Environnement' / Környezetvédelmi célú pénzügyi eszköz (The financing instrument for the environment)
MA	Irányító hatóság (Managing Authority)
MERIKA	Tengeri energiakutató innovációs és tudásközpont
MSCA	Marie Skłodowska-Curie-cselekvések (Marie Skłodowska-Curie actions)
NCCF	Természetitőke-finanszírozási Eszköz (Natural Capital Financing Financial instrument)
NCP	Nemzeti kapcsolattartó pontok (National Contact Points)
NGO	Nem kormányzati szervezet (non-governmental organisation)
OLAF	Európai Csalás Elleni Hivatal
OP	Operatív program (Operational Programme)
PA	Partnerségi megállapodás (Partnership Agreement)
PEACE	Az EU béketeremtési és megbékélési programja Észak-Írországból és Írország határ menti régiójában
RDP	Vidékfejlesztési program (Rural Development Programme)
TEN-T	Transzeurópai közlekedési hálózat
TIT	Tudományos és innovációs társulás
TO	Tematikusan célkitűzés (Thematic Objective)
VET	Szakképzés (Vocational Education and Training)

Európai Bizottság

Útmutató az európai strukturális és beruházási alapok
és az EU ezzel összefüggő eszközeinek kedvezményezettjei számára

Luxemburg: Az Európai Unió Kiadóhivatala

2014 – 58 o. – 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-79-46072-2

doi:10.2776/398368

HOGYAN LEHET HOZZÁJUTNI AZ EU KIADVÁNYAIHOZ?

Ingyenes kiadványok:

- az EU Bookshopon keresztül (<https://bookshop.europa.eu/hu/home/>);
- az Európai Bizottság képviselőin és kirendeltségein. Elérhetőségeikhez interneten keresztül (<http://ec.europa.eu>) vagy a +352 2929-42758 számra fax küldésével juthat hozzá.

Térítésköteles kiadványok:

- az EU Bookshopon keresztül (<https://bookshop.europa.eu/hu/home/>).

Előfizetéses kiadványok (pl. az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* éves sorozata, valamint az Európai Unió Bírósága előtt zajló ügyekről készült jelentések):

- az Európai Unió Kiadóhivatalának forgalmazó partnerein keresztül (http://publications.europa.eu/others/agents/index_hu.htm).

